

RØDEKRO - UDVIKLINGSPLAN 2016

Aabenraa
Kommune

INDHOLDSFORTEGNELSE

Læsevejledning	02
Forord	03
Udviklingsplaner i Aabenraa Kommune	04
Procesbeskrivelse	06
Rødekro Udviklingsråd	07
Byens historie	09
Karakteristik af Rødekro	12
Vision	16
Strategi	18
TEMA 1: Rødekros bygninger og byrum	
Analyse	20
Indsatser og projekter	23
<i>Idéskitse: Rødekros bymidte og stationsområdet</i>	26
<i>Idéskitse: Den gamle Rødekro Skole</i>	30
TEMA 2: Rødekros natur og kulturhistorie	
Analyse	33
Indsatser og projekter	36
TEMA 3: Rødekro - trafik og forbindelser	
Analyse	39
Indsatser og projekter	42
<i>Idéskitse: Hærvejen</i>	45
Realisering af udviklingsplanen	48
Vil du vide mere?	49

LÆSEVEJLEDNING

UDVIKLINGSPLANEN ER OVERORDNET OPBYGGET OMKRING FØLGENDE TRE TEMAER:

[1] RØDEKROS BYGNINGER OG BYRUM

[2] RØDEKROS NATUR OG KULTURHISTORIE

[3] TRAFIK OG FORBINDELSER

DE TRE TEMAER ER STRUKTURERET I KAPITLER OG INDEHOLDER FØLGENDE:

ANALYSE

Sammendrag af faglige analyser og borgerinput.

INDSATSER

Udpegning af indsatsområder
- på kort med supplerende indsatsbeskrivelser.

IDESKITSER OG UDDYBENDE BESKRIVELSE

Principper og ideskitser for udvalgte indsatser.

Udviklingsplanen er opbygget omkring en indledende karakteristisk af byen samt et kort oprids af byens historie. Herefter følger en analyse og udpegning af indsatsområder med udgangspunkt i de tre temaer; Bygninger og byrum, Natur og kulturhistorie samt Trafik og forbindelser.

Borgerne i Rødekro har på borgermøder og gennem arbejdsgruppemøder løbende kommet med inputs og fungeret som sparringspartnere for kommunen og de tilknyttede konsulenter.

De idéer der fremsættes i udviklingsplanen er således et resultat af borgernes idéer og ønsker for byen samt faglige vurderinger.

Enkelte indsatser er viderebearbejdet til konkrete ideskitser. De viser et eksempel på, hvordan indsatsen kan realiseres. Udsnittene er ikke egentlige projektforslag og skal alene inspirere til den videre proces.

FORORD

GENERELT

Denne udviklingsplan er resultatet af en proces, der har involveret mange af lokalsamfundets borgere, erhvervsdrivende og foreninger. Med afsæt i lokale ønsker og faglige analyser, viser denne plan visioner og ideer til Rødekrøs udvikling de næste 10-15 år. Processen fandt sted fra april til september 2016 og Udviklingsplanen forventes politisk vedtaget i december 2016.

RØDEKRO

Rødekrø er en populær bosætningsby med mange tilbud til især børnefamilier. Strukturelle forandringer har gennem tiden ændret byens rolle, og byen står derfor i dag med en række udfordringer.

I udviklingsplanen arbejdes der med at definere og styrke Rødekrøs identitet i en ny tid - både selvstændigt og i sammenhæng med Aabenraa. Der arbejdes blandt andet med, hvordan byens fysiske rammer, aktiviteter og interne organisering kan optimeres og fremtids-sikres.

Rødekrø står igen overfor strukturelle ændringer. Denne gang på børneområdet, hvor der er planer om at samle skoler, dagpleje og børnehaver i Fladhøjområdet. Disse ændringer fylder meget i borgernes bevidsthed og sætter også sit tydelige præg på planens indhold.

Efter mange års spredning af byens funktioner er der lokalt et stort ønske om langsigtet planlægning og øget sammenhæng mellem byens tilbud.

UDVIKLINGSPLANENS SAMMENHÆNG

Udviklingsplan Rødekrø er udarbejdet i en periode hvor der i forvejen var igangsat andre kommunale processer i Rødekrø. Processerne har haft udgangspunkt i området omkring Fladhøj. De har blandt andet omhandlet lokalplanlægning for et nyt boligkvarter og muliggørelse af den fysiske sammenlægning af Hærvejskolen og af en række institutioner.

I udviklingsplanen arbejdes der med overordnede strategier og sammenhænge for Rødekrø. Behandling af Fladhøjområdet tager derfor udgangspunkt i byens overordnede sammenhæng. Der arbejdes således ikke i detaljer med lokalplanforslagene indhold og undersøgelsesprocesser omkring vejføring, byggeprogram for skolen mm. Borgerinput fra udviklingsplanens borgermøder er løbende videregivet til relevante parter i de sideløbende projekter.

De parallelle processer har betydet, at der under færdiggørelsen af udviklingsplanen, løbende har vist sig nye informationer og beslutninger fra de øvrige projekter. Trafikale undersøgelser i forbindelse med lokalplanlægning har blandt andet medvirket til, at udviklingsplanens foreslåede indsats, "Skolecykelby Rødekrø" bliver en realitet. Finansiering til initiativet blev fundet før udviklingsplanens færdiggørelse, da vigtigheden af det blev understøttet af andre processer.

UDVIKLINGSPLANER I AABENRAA KOMMUNE

Aabenraa Kommune har besluttet at udarbejde udviklingsplaner for en række af kommunens mellemstore byer. Arbejdet er allerede i gang flere steder, og i 2016 udarbejdes der planer for Tinglev, Bolderslev og Rødekro.

Målet er, at Aabenraa Kommune sammen med borgere og interessenter får et fælles og lokalt forankret grundlag for planlægningen og udviklingen af kommunens byer. Derudover er målet, at der sættes fokus på lokale styrker, herlighedsværdier og udviklingsmuligheder, og at interessen for kommunens byer øges blandt både nuværende indbyggere og potentielle tilflyttere.

Det er vigtigt for Aabenraa Kommune, at udviklingsplanerne bliver til i samspil med byernes borgere. Arbejdet med udviklingsplanerne bygger derfor på en åben og involverende proces, der tager afsæt i konkrete udfordringer og muligheder i kommunens mellemstore byer.

HVAD ER EN UDVIKLINGSPLAN?

Udviklingsplanen er en overordnet strategi for byernes udvikling, der binder borgeres, interessenters og kommunens visioner og ønsker sammen i en samlet strategi for byernes udvikling.

Byerne i Aabenraa Kommune er ikke ens, og det vil udviklingsplanerne heller ikke være. Planerne består typisk af en analyse, en vision og en række strategier samt beskrivelse og prioritering af en række indsatser og projekter. Alle disse

informationer samles i et dokument, der udgør selve udviklingsplanen.

De viste indsatser og projektforslag kan være både store og små. De er udtryk for ideer og ønsker til byernes udvikling og forslagene danner afsæt for egentlig projektudvikling og bearbejdning inden de evt. kan realiseres. Nogle projekter kan borgere selv igangsætte, mens andre kan indgå i kommunens langsigtede planlægning.

Udviklingsplanerne er ikke et juridisk bindende plandokument og har i den forstand ingen direkte planmæssige eller politiske konsekvenser. De er et værktøj og et idekatalog for både byens borgere og interessenter samt Aabenraa Kommune, der giver retning og mål for byens udvikling med en tidshorisont på 10-15 år.

PROCES

Udviklingsplanerne bliver til i et tæt samarbejde mellem byernes borgere og interessenter, Aabenraa Kommune og eksterne konsulenter. Det sker i form af åbne borgermøder og workshops og ved mindre arbejdsgrupper med frivillige borgere.

Arbejdet med udviklingsplanerne afsluttes med en præsentation på et åbent borgermøde. Herefter lægges planerne ud i offentlig høring så borgere og interessenter har mulighed for at komme med bemærkninger, inden planerne vedtages politisk.

Alle har således mulighed for at deltage i processen. Det kræver ikke særlige forudsætninger – blot en interesse for at være med til at påvirke udviklingen af ens by og lokalområde.

Arbejdet med udviklingsplanerne organiseres i samarbejde med de lokale borgerforeninger. I byer hvor der ikke allerede findes lokal organisering, bidrager Aabenraa kommunes landdistriktscoach med at etablere en lokal organisering.

Når forslagene til udviklingsplanerne er præsenteret kan de findes på www.aabenraa.dk i forbindelse med høringsperioden. Efter politisk vedtagelse erstattes forslagene på hjemmesiden af de endelige planer som er tilgængelige fremadrettet.

UDVIKLINGSPLANENS REALISERING

Der er som udgangspunkt ikke midler til realisering af udviklingsplanernes indsatser og projektforslag. Projektfinansiering skal efterfølgende søges ved relevante kommunale puljer og eksterne fonde. Realiseringen kan ske både lokalt og kommunalt og finansieringen afhænger i høj grad af det konkrete projekt.

Det er målet at lokale borgere og interessenter med udviklingsplanerne som værktøj selv kan søge om tilskud til realisering. Lokale initiativtagere, der ønsker at gennemføre udviklingsplanens ideer og projekter, kan få vejledning af Aabenraa Kommunes landdistriktscoach. Han kan blandt andet

SAMARBEJDE PÅ TVÆRS

Skab samarbejde på tværs og gør brug af byens eksisterende ressourcer. Inviter andre til at være med.

HOLD HOF

Vis projekterne frem i byen og brug det som anledning til at engagere nye folk eller sponsorer, som ønsker at støtte projektets realisering enten med midler eller andre ressourcer.

bidrage med lokal organisering og viden om fundraising.

Kommunale initiativer kan ske på flere forskellige måder. Som udgangspunkt er det Byrådet der afgør hvilke projektforslag der ønskes realiseret og tidsrum for realisering. Ved ønske om byfornyelsesprojekter har kommunen blandt andet mulighed for at søge om statslig medfinansiering. Der kan også være indsatser der kan indeholdes i de eksisterende forvaltningsbudgetter. Et eksempel på dette er det tryghedsskabende initiativ "Løjt skolecykelby" som afdelingen for trafikplanlægning har igangsat som opfølgning på udviklingsplanen for Løjt Kirkeby.

Nogle projektforslag og ideer kan berøre private ejendomme. I en eventuel realisering, vil disses ejere naturligvis blive hørt i en undersøgelses- og planlægningsproces.

GØR IDÉERNE SYNLIGE

Brug flader i byen, fx tomme vinduer eller bygningsvægge til at synliggøre visioner for byen og find ud af, hvor der skal samles kræfter om en fælles og mere langsigtet indsats. Det kan bidrage til at skabe interesse for de igangværende og planlagte projekter, og det kan gøre det lettere at se, hvor man kan bidrage med noget, hvis man som borger gerne vil engagere sig i byens udvikling.

PLUK DE LAVESTHÆNGENDE FRUGTER FØRST

Start med de små, over-skuelige og afgrænsede projekter.

PRIORITER INDSATSERNE

Tænk langsigtet og helhedsorienteret, f.eks. hvordan skal Røde Kro se ud om 5 år - og hvilke indsatser skal vi prioritere at lægge kræfter i og reservere midler til, hvis vi skal nå derhen?

TÆNK ALTERNATIVT

Overvej om der er andre finansieringsmuligheder, fx byaktier, private bidrag eller fælles indkøb.

SPØRG OG VÆR KONKRET

Hvis ikke nogen spørger, får man ingenting og jo mere konkret og præcis, man kan bede om det, man har brug for, desto større er oddsene for, at man faktisk får det.

PROCES

Udviklingsplanens idéer, retningslinjer og form er i høj grad blevet udarbejdet i et samarbejde med borgerne.

Processen har været opbygget omkring et indledende borgermøde, to arbejdsgruppemøder samt en intern workshop med Aabenraa Kommune.

BORGERMØDE

Den 7. april 2016 blev der afholdt borgermøde på Røde-Kro, der dannede ramme om en fantastisk aften. Borgermødet var åbent for alle, og der var et stort fremmøde.

På borgermødet tog snakken udgangspunkt i spørgsmålet: "Hvad drømmer du om i Røde-kro?" Den overordnede ramme var at udpege særlige potentialer eller udfordringer ud fra fire overordnede temaer; Røde-kros bymidte, fritidslivet i Røde-kro, Røde-kros identitet og forbindelse i Røde-kro. I mindre grupper kom byens borgere med inputs og idéer til byens udvikling.

Som afslutning på aftenen blev resultatet af borgermødet præsenteret i plenum. De borgere, som havde lyst blev inviteret til at deltage i en arbejdsgruppe, der efterfølgende skulle kvalificere og hjælpe med det videre arbejde på 2 arbejdsgruppemøder.

ARBEJDSGRUPPEMØDE 1 + 2

På begge arbejdsgruppemøder har Aabenraa Kommune og de tilknyttede

konsulenter, præsenteret det arbejde, som de har udført på baggrund af det indledende borgermøde. Målet med arbejdsgruppemøderne har været at sikre retningen for udviklingen af Røde-kro og at alle ønsker, tanker og idéer er blevet viderebragt.

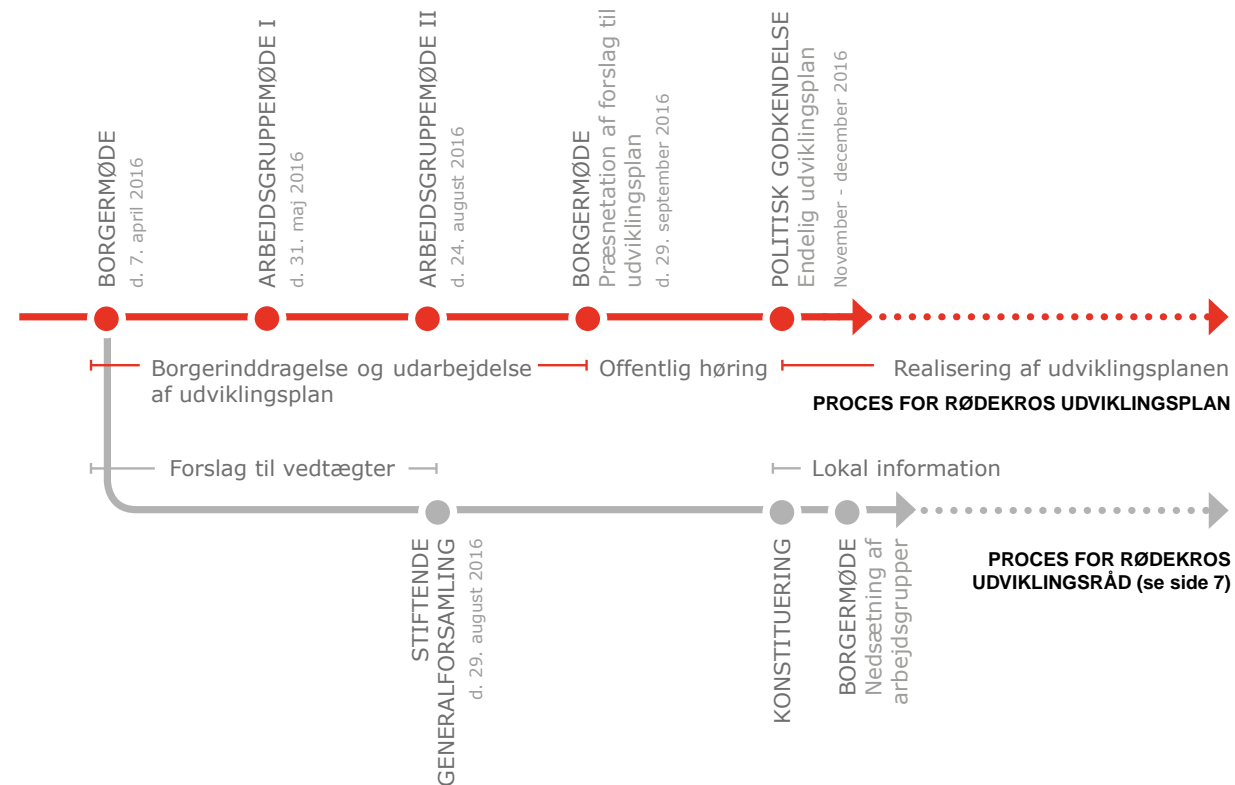
Samtidig har arbejdsgruppen - gennem lokal viden - medvirket til at videreud-

vikle og præcisere idéer og forslag. På den måde er planens ideer yderligere tilpasset Røde-kros præmisser og borgere.

INTERN WORKSHOP MED AABENRAA KOMMUNE

Som et led i arbejdet med Røde-kro udviklingsplan har der desuden været af-

holdt en intern workshop med udvalgte medarbejdere i Aabenraa kommune og planens tilknyttede konsulenter. Formålet var at kvalificere planens overordnede temaer og projektforslag, så nye idéer og projekter der præsenteres i udviklingsplanen ikke strider i mod kommunale interesser eller øvrig kommunal planlægning.

RØDEKRO UDVIKLINGSRÅD

ARBEJDET ER ALLEREDE I GANG

Sideløbende med udviklingsplanens arbejde, har der kørt en lokal proces hvor målet har været at etablere et lokalt udviklingsråd der skal bidrage til at styrke samarbejdet og organiseringen i Røde-kro.

Målet med at oprette et udviklingsråd er at understøtte en mere strategisk by-udvikling og det er derfor vigtigt, at der fremadrettet sikres et større samarbejde på tværs af både aktører og interesser.

Et lokalt udviklingsråd skal derfor bidrage til, at strategier og målsætninger i indeværende udviklingsplan føres ud i livet. Der skal sikres helhedsorienterede løsninger, gennem en stærkere, lokal organisering i Røde-kro, som kan samle både kræfter og viden i mere koncentrerede og effektive initiativer.

Mere generelt skal Røde-kros Udviklingsråd bl.a. bidrage med:

- at være en strategisk og orienteret udviklingspartner for Røde-kro og omegn.
- at være nyskabende og inspirerende.
- at være igangssættende i forhold til større, lokale fællestilltag.
- at understøtte bestående tiltag i Røde-kro og omegn – herunder koordinering.
- at være aktiv i forbindelse med sikringen af en solid, lokal forankring og borgerinddragelse.
- at være initiativtager på fælles fundraising for større projekter i Røde-kro og omegn.
- at være fælles kommunikationsorgan for Røde-kro.

Borgermødet på Røde-Kro

Borgermødet på Røde-Kro

Borgermødet på Røde-Kro

INFORMATIONER FRA UDVIKLINGSRÅDET

Det vil være muligt at se referater og vedtægter fra generalforsamlingen på Udviklingsplanens hjemmeside på Aabenraa.dk indtil udviklingsrådet får sin egen informationsside.

Udviklingsrådet skal samle Rødekrøes kræfter indadtil og være en aktiv, ekstern samarbejdspartner udadtil. Det er dog vigtigt at påpege at en ny og samlet lokal organisering, ikke må slukke ilden blandt de igangværende øvrige lokale kræfter.

Den lokale organisering skal fungere som paraply for Rødekrø og omegn, og kan samle følgende lokale kræfter.

Udviklingsrådet kan således være det koordinerende organ overfor bl.a. Aabenraa Kommune, hvorved der skabes en fælles indgang til såvel forvaltninger og politikere.

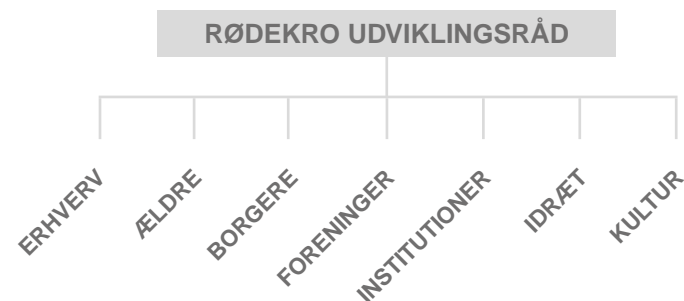
Der blev afholdt stiftende generalforsamling for det nye udviklingsråd i Rødekrø mandag den 29. august 2016.

UDVIKLINGSRÅDETS ÅRSHJUL

Udviklingsrådet har fastlagt 2 årlige borgermøder, der afholdes henholdsvis første og andet halvår. Indkaldelse til disse møder sker via trykte eller elektroniske medier.

Borgermødet i første halvår kan også betegnes som årsmøde, hvor udviklingsrådets repræsentanter vælges/udpeges for det kommende år.

På borgermøderne aflægger udviklingsrådet beretning, og de enkelte arbejdsgrupper aflægger beretning om fremdriften i igangværende projekter samt en orientering om kommende projekter.

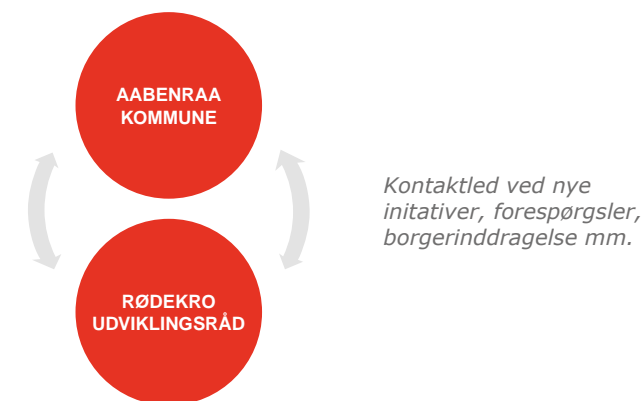

En ressource for Rødekrø

Overbliksskabelse og koordinering, vidensbank (fx. ved fundraising), strategisk orienteret udviklingspartner

Formidling af Rødekrøes ønsker til forvaltninger og politikere.

Kendskab til det offentlige system.

Kontaktled ved nye initiativer, forespørgsler, borgerinddragelse mm.

En fælles indgang til Aabenraa Kommune

BYENS HISTORIE

Rise og Rise Kirke

'Byens Historie' er udarbejdet af Rødekro Lokalhistorisk Arkiv i samarbejde med Aabenraa Kommune.

Fotos: Rødekro Lokalhistorisk Arkiv.

RØDEKROS OPRINDELSE

Bosætning i Rødekrumrådet, kan spores langt tilbage. Arkæologiske udgravninger omkring Rødekroegnen viser at den har været beboet i mange tusinde år, især omkring landsbyerne Rise, Brunde og Lunderup. Vest og nord for Rødekro findes, af samme årsag, mange gravhøje.

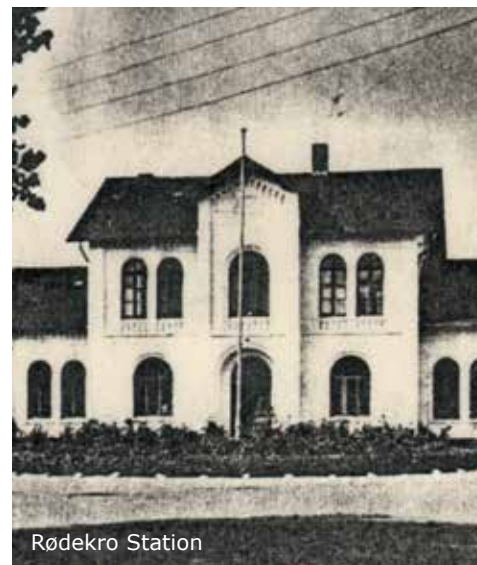
Hærvejen, der har rødder helt tilbage til oldtiden, sætter præg på området.

Langs den ses blandt andet en runesten som er tidsfæstet til vikingetiden, årene 800-900. Stenen bærer kun det oldnordiske mandsnavn "Hairulfr" ifølge et gammelt sagn var Hærulv, jarl over vikingerne her på egnen.

Der har været mange små vadesteder bl.a. over Rødå samt i Dybvad, Lunderup og Mjøls. Landevejskroerne lå med ca. 15 km afstand, tæt langs Hærvejen. I 1649 blev den første kro bygget i Rødekro. Røde Kro har været ramme om mange gode historier, bl.a. et mord begået i 1685.

RISE SOGN

I ældre tid var Rise hovedbyen, med

Rødekro Station

dens kirke som ligger tæt på Hærvejen. De ældste dele af kirken antages at være fra ca. 1140. Der opstod et samfund omkring den, men den 29. maj 1893, brændte Rise kirke, samt en stor del af Rise by. Kirken er Rise og Rødekros eneste folkekirke, derudover er der Baptistkirken og Adventistkirken.

JERNBANEN

Helt frem til 1864 var Rise Sogn et lille samfund, hvor de fleste ernærede sig ved landbrug, men så kom jernbanen og de første huse blev opført omkring den nye banegård i Rødekro. Disse huse var bygget til banearbejderne, snart fulgte andre erhverv efter. I 1866 blev jernbanen videreført til Vojens og i 1868

INDBYGGERTAL I RØDEKRO

1880: ca. 50

1914: ca. 500

1960: ca. 1500

1990: ca. 4500

2016: ca. 6100

fik Aabenraa jernbaneforbindelse til Rødekro, Rise blev nu et "trinbræt".

BYENS UDVIKLING

I 1880 var der omkring 50 indbyggere i Rødekro og de næste 25 år var byen en stor byggeplads. Efter 1920 antog byen den plan vi kan se i dag, med butikker og mindre håndværk, men også større erhverv f.eks. murere og støberier, tømrere og tømmerhandler, skotøjsfabrik, mejeri, savværk, vognmænd og mange følgeerhverv. Hele bymidten var samlet omkring jernbanen og derfor koncentreret.

I 1960'erne flyttede flere virksomheder fra Aabenraa til Rødekro, det var billi-

gere at etablere sig i Rødekro Kommune og motorvejen lå i støbeskeen. Motorvejen skulle ligge ved Brunde, lige øst for byen. Motorvejen var medvirkende til at området øst for byen blev det nye industriområde og mange virksomheder og erhverv fulgte efter. Da industrien havde god fremgang fulgte befolkningen med og mange nye boligområder opstod, hvilket igen gav nye virksomheder og beboelse.

I 00'erne flyttede flere dagligvarebutikker fra bymidten til Brunde. Sammen med ændringer i bankstrukturen har det bevirket at midtbyen har fået en del tomme butikslokaler. Området i Brunde, som før var en landsby, er nu et industriområde langs motorvejen, hvor der er flere store virksomheder med mange ansatte.

KOMMUNALREFORMER

Ved kommunalreformen i 1970, fik Rødekro for første gang navn af kommune, før den tid var navnet Rise sogn. Den nye kommune bestod af byerne Egvad-, Genner-, Hellevad-, Hjordkær-, Rise- og Øster Løgum- sogne. I Rødekro byggedes et nyt kommunekontor, her samledes alle funktionerne. I 2007 kom en ny reform, og nu blev Rødekro en del af den langt større Aabenraa Kommune.

Luftfoto, 1949

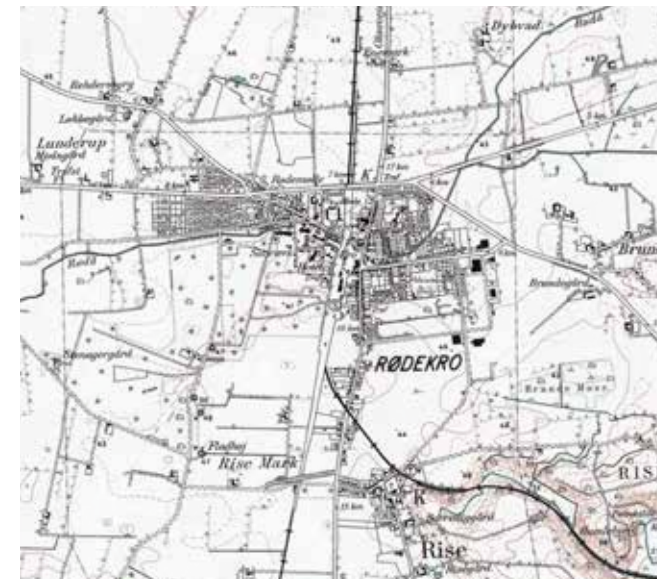
1877-1920

I ældre tid var Rise hovedbyen på egnen. Rise havde sin egen kirke, og de var først med jernbanens udbyggelse, at Rødekro begyndte at tage form som en egentlig by.

1928-1940

Efter 1920 antog byen den plan, som vi kan se i dag, med butikker og mindre håndværk, men også større erhverv flyttede til byen og Rødekro var nu den nye hovedby.

1953-76

Fra 1960'erne og frem begynder de store industriområder i Rødekro for alvor at vokse. Særligt den nye motorvej havde stor indflydelse på byens vækst.

KARAKTERISTIK AF RØDEKRO

Røde Kro er med 6.098 indbyggere den andenstørste by i Aabenraa Kommune. Røde Kro ligger vest for Motorvej E45 ved afkørsel 70 Aabenraa N. På modsatte side af motorvejen ligger Aabenraa, og de to byer udgør sammen Aabenraa Kommunes bymæssige centrum. Sammen er Røde Kro og Aabenraa i kommuneplanen udpeget til kommuncenter hvilket blandt andet betyder, at der i Røde Kro er funktioner, der betjener hele kommunen.

Røde Kro og Aabenraa er næsten vokset sammen, hvilket bl.a. forstærkes af den gradvise udvidelse af erhvervsområder på begge sider af motorvejen, men også udvidelsen af Sygehus Sønderjylland er af stor betydning.

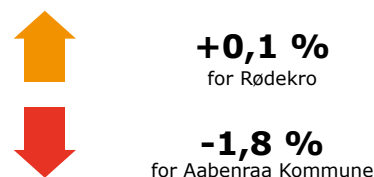
Sammenhængen til Aabenraa by rummer både udfordringer og muligheder for Røde Kro. Det er en stor styrke at byen ligger tæt på de mange arbejdspladser og det udbud af både service og kultur, der findes i en større by. Røde Kro og Aabenraa udgør samtidig hinandens kritiske masse, der giver størrelse og opland til at skabe stordriftsfordele og til at mønstre interesse fra investorer, arrangementer mm. Omvendt er det en udfordring for Røde Kro at fastholde en veldefineret identitet, og ikke mindst en attraktiv detailhandelsstruktur.

INFRASTRUKTUR

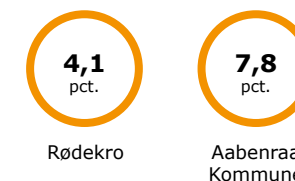
Røde Kro er kendetegnet ved altid at have været placeret ved vigtig infra-

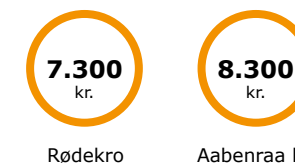
BEFOLKNINGSUDVIKLING (SENESTE 5 ÅR)

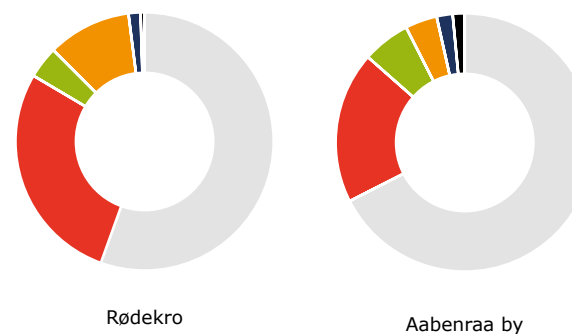
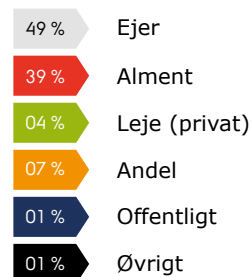
ANDEL AF TOMME BOLIGER

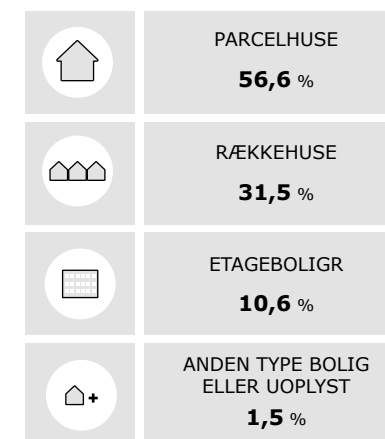
M²-PRIS (3. kv. 2014-2. kv. 2015)

EJERFORHOLD

FORDELING AF BOLIGTYPER

struktur, hvor Hærvejen bl.a. har haft stor betydning for byens eksistens. I dag ligger byen attraktivt på den østjyske længdebane og ikke mindst ved den Sønderjyske Motorvej.

Fra Rødekro kan man inden for 1 times kørsel nå mere end 340.000 arbejdspladser (kontur 2015) i både Danmark og Tyskland.

Sammen er Hærvejen, jernbanen og motorvejen en vigtig treenighed, der både nu og i et historisk perspektiv, rummer et stort potentiale for byen.

ALT HVAD MAN HAR BRUG FOR

Rødekro er et godt sted at bo - og en vigtig bosætningsby i Aabenraa Kommune. Byen tilbyder alt, hvad man har brug for - og ellers skal man ikke køre langt efter det.

Rødekro har udviklet sig omkring Hærvejens krydsning med Røde Å, men den store vækst er sket i 60'erne og frem, hvor ca. 85 % af byens boliger er fra. Byen er især præget af de to store boligområder, som hhv. ligger nordvest og sydøst for centrum med mange parcelhuse og meget tæt-lav bebyggelse. Et særligt karakteristika ved byen er de mange tæt-lave boliger, som giver byen et større tæthed end mange sammenlignelige byer.

Men også de store erhvervs- og detailhandelsområder mod øst er meget dominerende - ikke mindst når man

ankommer til byen fra Aabenraa eller motorvejen.

Befolkningsudviklingen har de sidste fem år været relativ stabil, og i modsætning til kommunen som helhed, er der ikke tilbagegang i befolkningsudviklingen. De fleste bor i ejerboliger, men Rødekro er også den by i kommunen med flest andelsboliger, hvilket hænger sammen med den store andel af tæt-lavt byggeri.

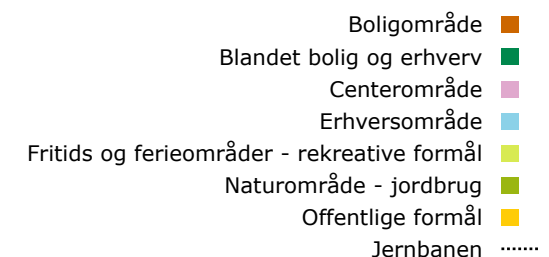
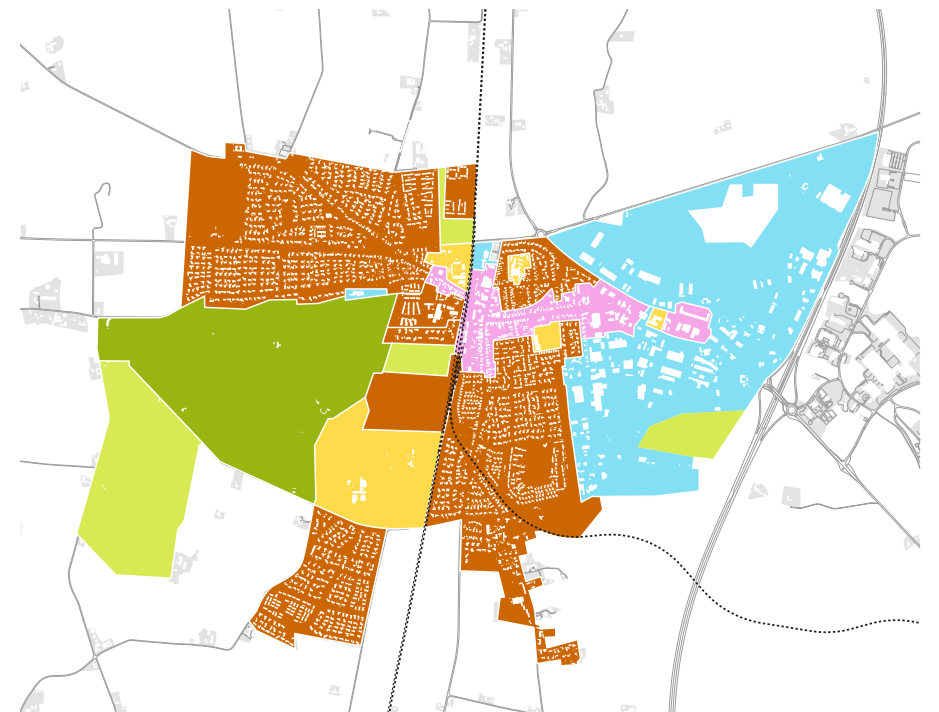
Der er mange børnefamilier i Rødekro. De har valgt byen af flere årsager. Dels ligger byen godt infrastrukturmæssigt, der er god nærhed til skole og attraktiv natur og ikke mindst har nærheden til Aabenraa stor betydning. En anden årsag er, at det generelt er billigere at købe bolig i Rødekro, end det er i Aabenraa.

I Rødekro har både børn og voksne gode muligheder for et aktivt fritidsliv, hvor den nye Hærvejsskole kan komme til at spille en central rolle.

BYMIDTEN OG DETAILHANDEL

Rødekros naturlige centrum ligger omkring Røde-Kro der både udgør byens grundsten og som også har lagt navn til byen.

Byens centrum rummer både handels- og servicefunktioner. Byen har en række velfungerende butikker, men bymidten står i sin nuværende form overfor væsentlige udfordringer. Vigtige dagligva-

rebutikker, der har været med til at skabe et kundegrundlag for andre butikker, er flyttet ud til byens periferi. Samtidig er flere bankfilialer blevet nedlagt og området præges i dag af en del tomme butiksarealer og nedslidte bygninger.

Bymidten er kendetegnet ved et højt detaljeniveau og gode materialer der binder bymidten sammen, men fremstår alligevel fragmenteret og nedslidt.

Det er hovedsagligt indbyggerne i Rødekro, der bruger og besøger bymidten. Det er ikke nemt for besøgende at finde derind på grund af manglende skiltning. Fra Øst skal man igennem et industriområde inden man rammer Østergade og fra nord mangler der skiltning, hvorfor mange aldrig kommer i nærheden af byens bymæssige centrum.

MOTORVEJSNÆRE ERHVERVSOMRÅDER

På begge sider af motorvej E45 findes store erhvervsområder. De har optimale adgangsforhold til både det danske og det tyske marked. En fremskrivning af trafikforholdene i 2030 viser blandt andet, at der er i fremtiden vil være behov for en ekstra til- og frakørsel nord for den nuværende afkørsel Aabenraa N. Den 26. august 2016 blev der af folketinget afsat midler til at betale dele af en afkørsel ved Bodumvej.

På den vestlige side af motorvejen ligger erhvervsområdet Brunde som er en del af Rødekro. Her er opstået et stort

detailhandelsområde med mange, store kædebutikker som f.eks. Biltema, Harald Nyborg, T. Hansen og fastfoodrestauranter som McDonald's og Burger King. De store kædebutikker service-rer blandt andet motorvejsbilisterne og har et opland som er meget større end Rødekro. De tiltrækker derfor mange kunder fra hele Sønderjylland, men det er imidlertid sjældent, at handlende i Brundeområdet bevæger sig ind i Rødekro by.

DE 1000 SØERS BY

Israndslinjen løber ca. parallelt med E45 ved Rødekro. Landskabeligt er området øst for linjen kendetegnet ved bakket morænelandskab med fede jorde og løvskove. Vest for linjen er der til gengæld flade og sandede jorde. Disse geologiske forhold gør, at der er store områder med råstofgravning omkring Rødekro.

Der er i mange år blevet gravet grus omkring byen, hvilket i dag ses tydeligt i landskabet. Flere af grusgravene er forsat i drift og er af sikkerhedshensyn utilgængelige. De af gravene der i dag er taget ud af drift henligger som store og spektakulære rekreative områder, hvor der med tiden er skabt store søer i de gamle gravehuller. Af den grund omtaler flere af byens borgere selv byen som de 1000 søers by. Flere af søerne udnyttes i dag bl.a. til byens vandskiklub, men der er flere muligheder for f.eks. at lave vandreruter og rekreative

aktiviteter i de unikke rammer.

ORGANISERING OG SAMMENHÆNGSKRAFT

Rødekro har meget at byde på og som bosætningsby har den alt hvad man behøver. Byens mange tilbud ligger dog spredt rundt i byen hvilket gør det svært at skabe synergier på tværs. Der-til kommer de fysiske forbindelser mellem funktionerne som flere steder er mangelfulde for de bløde trafikanter.

Indbyggerne i Rødekro vil hinanden, og der er mange ildsjæle, men de mangler en platform til fælles dialog og samskabelse. Der mangler en repræsentation på tværs af interesser der også kan repræsentere Rødekro overfor Aabenraa Kommune og andre eksterne parter.

FLADHØJ

Området ved Fladhøj står overfor en række forandringer. De danske skoler, børnehaver og vuggestuer skal samles i området ved de eksisterende børne- og idrætsfaciliteter. Derudover er der vedtaget en lokalplan for en privat udstyknings af boliger i den nordlige del af området.

Blandt især de foreningsaktive borgere er der begejstring for at der skabes større sammenhæng mellem børne- og idrætslivet. De ønsker at Fladhøj skal være et langsigtet fælles aktiv for byen og centrum for nye investeringer i børne- og idrætslivet.

Hos nogle borgere skaber de mange aktiviteter i området dog også grundlag for bekymringer. Det gælder blandt andet trafikikkerheden for de mange cyklende skolebørn og den indbyrdes timing mellem de forskellige kommunale projekter.

Sikkerhedshensyn for cyklende skolebørn søges løst i initiativet "skolecykel-by Rødekro" som beskrives under tema 3: Trafik.

KONKLUSION

Efter kommunalreformen har Rødekro behov for at genfinde sin identitet. Byens identitet og kvaliteter skal udvikles og kommunikeres ud, så Rødekro ikke længere er en by man kommer til at 'køre udenom'.

Rødekro er kendetegnet ved at byens forskellige funktioner er meget spredte og at der mangler både en fysisk og en organisatorisk sammenhæng mellem byens mange centre. Der skal arbejdes mod en stærkere sammenhæng mellem byens forskellige funktioner.

UDVIKLINGSPLAN

[VISION]**RØDEKRO - FRA SPREDT TIL SAMLET****VISION:**

RØDEKRO SKAL VÆRE EN LEVENDE OG
ATTRAKTIV BOSÆTNINGSBY I AABENRA KOMMUNE.

BYENS PROFIL OG IDENTITET SKAL STYRKES,
SAMTIDIG MED AT SAMMENHÆNGEN TIL
AABENRAA BY FORSTÆRKES.

IDENTITET

Rødékro er en god bosætningsby med mange kvaliteter og potentialer – både som selvstændig bosætningsby, men også i kraft af sin nære relation til Aabenraa. Visionen for Rødékros udvikling peger derfor i to retninger, der behandler både den selvstændige bosætningsby og den stærke sammenhæng til Aabenraa by.

Byens borgere har løbende påpeget, at Rødékro skal have sin egen identitet og ikke bare skal være forstad til Aabenraa. Man kan dog ikke se bort fra de kvaliteter, som Rødékro også tillægges pga. dens geografiske placering tæt på Aabenraa by. Det er derfor afgørende for Rødékros fortsatte udvikling, at byens selvstændige identitet styrkes, samtidig med at samarbejdet og relationen til Aabenraa by bliver udfoldet og brugt som en kvalitet ved byen.

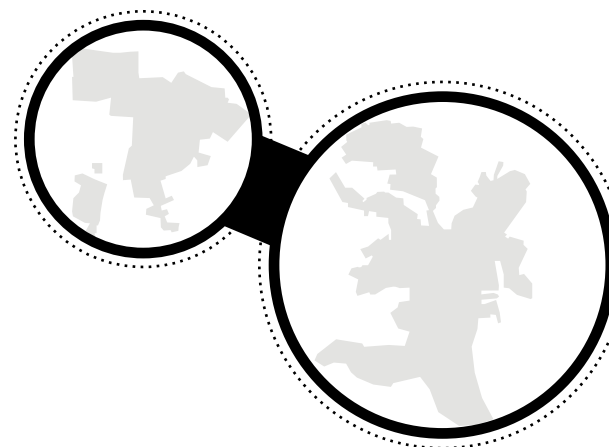
DEN FRAGMENTEREDE BY

Når man besøger Rødékro, er der særligt én ting som springer i øjnene, og det er den store fragmentering og de mange spredte funktioner. Byens borgere påpeger bl.a., at byen mangler et stærkt og samlende center, der styrker byens selvstændige identitet. En større koncentration af funktioner kan desuden bidrage til at skabe nye synergier på tværs, som også kan tilføre byen en højere grad af bymæssig merværdi.

VISION

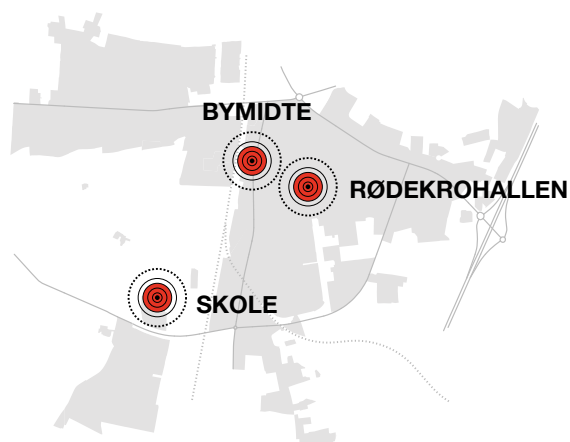
**6230 RØDEKRO
- EN STÆRK BOSÆTNINGSBY**

Rødekro skal være en attraktiv bosætningsby i Aabenraa Kommune. Byens identitet og særlige kvaliteter som selvstændig by fremhæves og styrkes.

**RØDEKRO & AABENRAA
- TO I ÉN**

Samarbejdet og synergien mellem Rødekro og Aabenraa skal udvikles, så de to byers bymæssige kvaliteter supplerer og styrker hinanden. Den samlede mængde borgere i de to byer gør ligeledes området mere attraktivt for investorer.

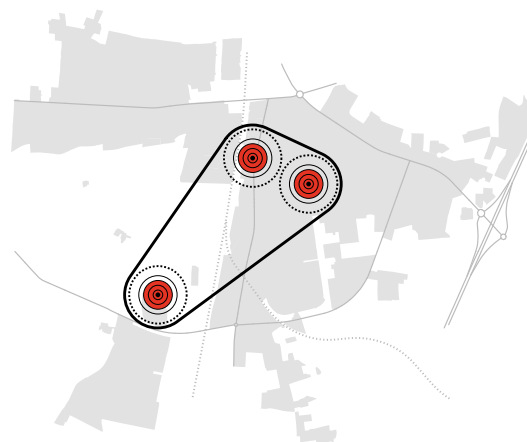
STRATEGIER

KONCENTRATION AF CENTRE

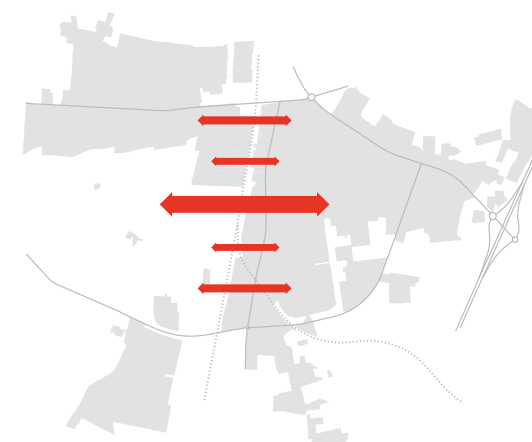
Rødøkros primære funktioner skal fremadrettet samles i tre overordnede centre med hver deres tydelige identitet. Samling af funktioner kan skabe synergier mellem brugerne og samle byens liv.

Ønsket placering af centrale byfunktioner

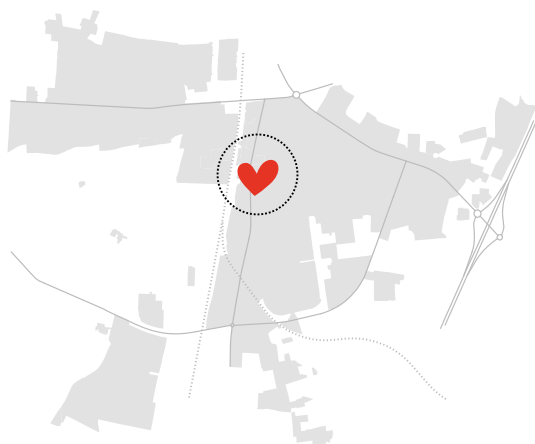
EN SAMMENHÆNGENDE OG LEVENDE BY

Byens centre skal forbindes så der kan opstå et let og funktionelt flow mellem dem.

FORBINDELSE PÅ TVÆRS AF BANEN

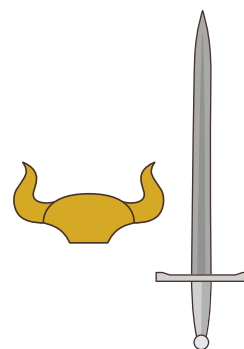
Styrk forbindelserne øst og vest for banen, og reducer banens barriereeffekt - med særligt fokus på de lette trafikanter.

STRATEGIER

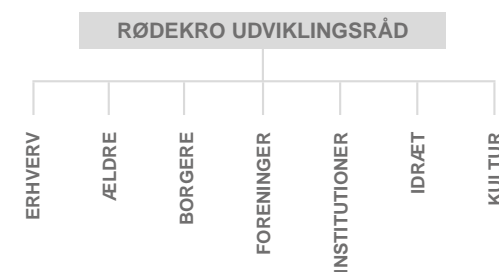
GØR BYMIDTEN TIL BYENS CENTRUM IGEN

Gør bymidten til et attraktivt sted at besøge og handle for både borgere og besøgende.

IDENTITETSSKABENDE KULTURARV

Synliggør byens historie og den fortælling, der er om åen, kroen og Hærvejen.

STYRK SAMARBEJDET I BYEN

Styrk samarbejdet i byen, så udviklingen af byen sker i et ensrettet og fælles spor. En stærk lokal organisation er en forudsætning for helhedsorienteret udvikling af byen.

[TEMA 1]**RØDEKROS BYGNINGER OG BYRUM**

Røde Kro er en by med mange, spredte funktioner og der mangler et tydeligt center eller samlingssted, hvor byens energi og kræfter kan koncentreres. Den store spredning af funktioner og udflytning af både detail- og daglivarebutikker har haft store konsekvenser for byens rum, der fremstår tomme og uden et egentligt byliv.

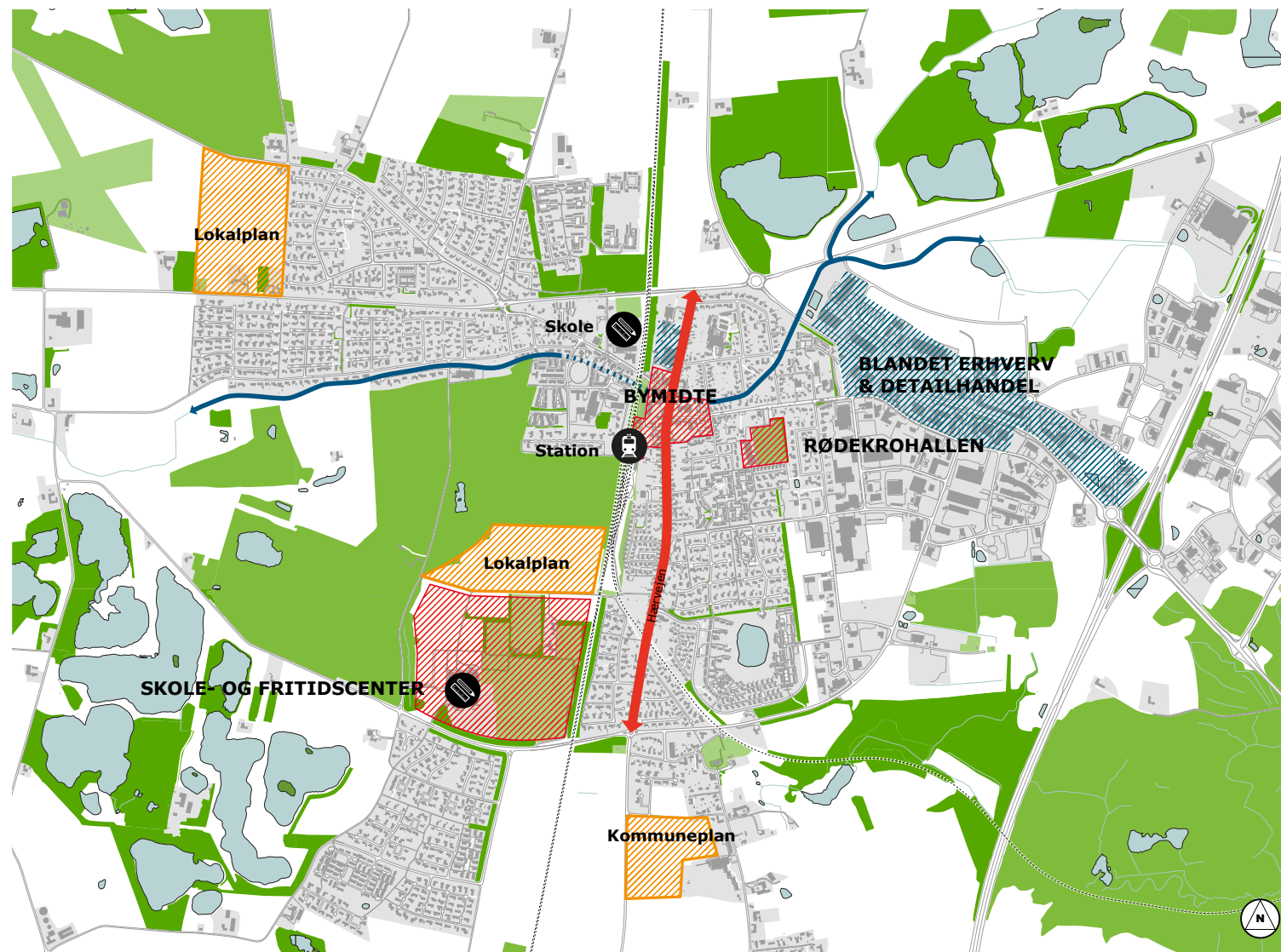
BYMIDTEN

Området omkring Røde-Kro, butikscenteret på hjørnet af Østergade, den centrale del af Hærvejen, stationsområdet samt SuperBrugsen og Fakta i den nordlige ende af Hærvejen udgør Røde Kro's bymidte og er også byens formelle ansigt udadtil (se kort side 21).

Mange er enige om, at det er en lidt trist oplevelse at færdes i bymidten i Røde Kro i dag. De butikker der er tilbage ligger spredt, og der er ikke længere noget der binder dem sammen til et egentligt handelsmiljø. Samlet set giver bymidten indtryk af et handelsliv, der ikke helt fungerer.

Særligt udfordret er området omkring Røde Kro Center. Centret har tidligere været et stort aktiv for byen, med både bank og stor dagligvarebutik, men i dag er der kun tomme butikker, en genbrugsforretning og en bodega tilbage.

Også nogle af de nyere bygninger omkring Røde Kro Midt har udfordringer. Der er bygninger med store tomme butikker, så hele stueetager fremstår uden

aktivitet. Hærvejen 24 (Krifa-bygningen) har tidligere huset en dagligvarebutik i stueetagen, men står nu tom, og der er også ledige lokaler i stueetagen i bygninger på hjørnet af Hærvejen og Vestergade.

Men der er heldigvis også noget der virker. På sydsiden af Østergade ligger en næsten samlet butiksrække, og der er flere butikker på vestsiden af Hærvejen. Derudover ligger SuperBrugsen og Fakta lidt længere ude af Hærvejen.

Der har på det indledende borgermøde været et ønske om, at der sker noget med bymidten. Udgangspunktet er at fjerne den gamle centerbygning og bankbygningen på hjørnet af Hærvejen og Østergade, så der skabes et nyt udviklingsområde og nye muligheder midt i byen.

Røde kro Station

I en bymæssig kontekst er området omkring Røde kro Station udfordret fra flere sider. Flere borgere har, som en del af processen omkring udviklingsplanen givet udtryk for, at der mangler forbedret adgang til stationens perroner. De ønsker bl.a. elevatorer til alle perroner, så tilgængeligheden for gangsbesværede mm. forbedres. I dag er der adgang til perronerne fra en tunnel under skinnerne, men der er ikke elevatorer og der er ikke lavet gennembrud til den anden side af jernbanen. Der bør derfor arbejdes med at sikre bedre tilgængelighed

til alle perronerne og for alle målgrupper. Samtidig kunne der arbejdes med at udvide tunnelforbindelsen, så den bliver bredere og tryggere og med fuld gennemgang til den anden side af banen.

Den gamle stationsbygning fungerer ikke længere som station, men rummer fortsat en aktiv ventesal. Den øvrige del af bygningen udlejes til boliger og erhverv, men står på nuværende tidspunkt tomt. Det betyder, at stationen generelt set ikke længere har samme betydning for byen og byens vækst som den havde engang. Samtidig ligger stationen gemt på bagsiden af Hærvejen og der tilføres ikke et naturligt byliv til området udover strømmen af pendlertrafik i hverdagene.

Samtidig med processen for udviklingsplanen i Røde kro afholder DSB ejendomme en særskilt proces. De fokuserer i øjeblikket på hvordan der skabes liv på udvalgte DSB-stationer rundt i landet. Røde kro Station er en del af den gruppe stationer, der er fokus på. DSB samarbejder gerne med kommunens lokale ildsjæle om at finde aktiviteter der kan skabe liv i stationsbygningen.

Rødå

Rødå løber fra øst mod vest gennem Røde kro, men er rørlagt i dens forløb gennem byen. Åen løber nord for Østergade og syd for Vestergade, og oprindeligt har kroen ligget nord for åen.

Ud over at have et rekreativt potentiale rummer Rødå, sammen med kroen og Hærvejen, også en vigtig historisk fortælling om Røde Kro, som kan være med til at skabe karakter i bymidten specifikt, og derudover medvirke til at forstærke byens identitet.

BØRNE- OG IDRÆTSCENTER VED FLADHØJ

I 2012 blev Rødekros to skoler, Røde Kro Skole i Vestergade og Fladhøj Skole ved Fladhøj, lagt sammen og den nye skole blev omdøbt til Hærvejsskolen. Hærvejsskolen har fortsat to matrikler og benytter i dag begge de oprindelige skoler.

Byrådet har vedtaget at hele Hærvejskolen og begge byens kommunale børnehaver og byens vuggestuer fra 2017 skal samles ved Fladhøj så det eksisterende miljø, for børn og idræt udvides. Den gamle skole i Vestergade vil efter den endelige sammenlægning af byens skoler stå tilbage som et potentielt udviklingsområde.

Børne- og fritidsområdet ved Fladhøj ligger på den vestlige side af jernbanen og mere afsides end mange af byens andre funktioner. Med samlingen af byens kommunale skoler, børnehaver og vuggestuer, har området ved Fladhøj potentiale for at blive et nyt rekreativt og aktivt samlingssted - særligt for byens børn og unge. Et nyt centrum for børn- og ungeaktiviteter forudsætter imidlertid, at områdets tilgængelighed

forbedres ved at styrke byens interne forbindelser og infrastruktur.

IDRÆTSFACILITETSANALYSE

Aabenraa Kommune har i 2016 fået udarbejdet en idrætsfacilitetsanalyse, hvor eksterne konsulents anbefalinger til udvikling og organisering af alle kommunens idrætsfaciliteter fremgår. I disse anbefalinger understreges vigtigheden af, at der i Røde Kro tages stilling til, hvor mange mødesteder, der er grundlag for, og hvilke målgrupper de hver især skal appellere til.

Konkret for Fladhøj Idrætscenter anbefaler analysen, at idrætscenteret udvides, og at idrætscenteret kommer til at udgøre byens centrale samlingssted for børns, unges og familiers idrætsliv.

Rødekrohallen udpeges i anbefalingerne som et centralt samlingssted for den ældre målgruppe. Hallens sammenhæng med borgerhuset og nærheden til en række ældreboliger gør, at en målrettet udvikling af faciliteten vil kunne skabe et endnu mere attraktivt samlingssted. Derudover forventes målgruppen at vokse.

Det er endnu ikke politisk besluttet hvordan og i hvilken rækkefølge, der skal arbejdes videre med anbefalingerne.

UDSTYKNINGER

I Røde Kro er der et bredt men også ret traditionelt boligudbud, der gør byen

til en attraktiv bosætningsby. Byen har både rækkehuse, almene familieboliger, ældre parcelhusområder og moderne nybyggerkvarterer.

I tillæg til byens blandede boligudbud vælger mange også at bosætte sig i Røde Kro fordi grundpriserne er billigere og kvadratmeterpriserne er markant lavere end i f.eks. Aabenraa.

I dag er der planlagt tre nye boligområder i Røde Kro (se kort side 20). Det første af de tre boligområder er planlagt i den nordvestlige del af Røde Kro, hvor det mod øst grænser op mod et eksisterende boligområde. Området kan rumme 90 fritliggende parcelhuse og er delvist byggemodnet.

Det andet boligområde ligger i Rise. Området ved Plantevænget er delvist byggemodnet og der er enkelte ledige byggegrunde. Den mest sydlige del af området ved Smedevænget er planlagt, men ikke udstykket.

Det sidste boligområde ligger nord for den nye Hærvejsskole og umiddelbart vest for jernbanen. Området skal kunne rumme 75 åben-lav boliger og 40 tæt-lav boliger.

Butikscenter på hjørnet af Hærvejen og Østergade

Østergade med kig til Hærvejen

Hærvejsskolen på Vestergade

[TEMA 1] RØDEKROS BYGNINGER OG BYRUM INDSATSER & PROJEKTER

1. MIDTBYEN SOM RØDEKROS BYMÆSSIGE SAMLINGSSTED

Området ved Røde Kro Center i Østergade omdannes til et nyt urbant parkområde og bytorv med ny boligbebyggelse og nye muligheder for uformelle møder og ophold.

Centralt i omdannelsen er at udnytte potentialet for at vise og formidle byens historie. Der lægges op til, at Rødåen - hvis det er teknisk muligt - fritlægges og at der fokuseres på åens møde med Hærvejen og kroen.

I den lille skala skal der skabes sammenhæng med de øvrige funktioner i bymidten - særligt kroen og Hærvejen.

INDSATSER

- 1 Omdannelse af midtbyen
- 2 Sammenhæng til stationen
- 3 Nyt børne- og fritidscenter
- 4 Omdannelse af skolen i Vestergade
- 5 Udvikling af Rødekrohallen
- 6 Langsigtet omdannelse af erhvervsområdet i Røde Kro Ø
- 7 Nye boligformer

Målet er at skabe et betydningsmæssigt centrum i Røde Kro, der både er et aktivt for byens borgere og besøgende. Samtidig lægges der op til at reducere og koncentrere byens butiksareal, så butikker samles der hvor de er mest synlige og hvor de bedst bidrager til at skabe et levende centrum i Røde Kro.

Projektet beskrives nærmere i det efterfølgende på side 26.

2. STATIONSOMRÅDET

Sammenhængen mellem stationsområdet og bymidten forstærkes, og det flow stationen skaber skal bidrage til livet i byen.

Samtidig skal forbindelsen mellem øst- og vestsiden af banen styrkes, så byen bindes bedre sammen med stationen og bymidten som centrum.

Projektet beskrives nærmere i det efterfølgende på side 26.

3. NYT BØRNE- OG IDRÆTSCENTRUM VED FLADHØJ

Borgerne peger på, at det nye børne- og idrætscenter skal synliggøres – ikke bare gennem kommunikation og skiltning, men også rent fysisk skal det nye center være synligt og tilgængeligt. Selve bygningen bør derfor kunne ses fra vejen. Borgerne ønsker yderligere en fælles indgang eller reception for alle centerets brugere. Det skaber sammen-

hæng mellem alle centerets funktioner. En fælles indgang rummes ikke i det kommende byggeprojekt, men kunne med fordel prioriteres på sigt.

Børnemekka

Byens unge mangler udendørs faciliteter, der kan danne ramme om mødet efter skole, og der foreslås derfor, at der på sigt anlægges et nyt byrum – et børnemekka – ved det nye byggeri på Fladhøj.

Målet med et nyt børnemekka ved Fladhøj er at understøtte skole- og foreningsidrætten, og skabe et nyt samlingssted, der kan åbne op for mere liv i området udenfor skolens åbningstid. Byrummet bør have fokus på både leg og bevægelse, så der bygges bro til idrætscenterets forskellige aktiviteter. Det kan dermed fungere som et stærkt centrum og mødested.

Indholdsmæssigt kan et nyt børnemekka indeholde forskellige former for sport og leg med plads til f.eks. løb, cykling, skate, parkour, dansescene, diverse klatreudrustninger og lignende. Samtidig kan der også arbejdes med aktive lege- og siddekanter, som giver mulighed for at følge områdets liv fra sidelinjen.

Inspiration til Fladhøjs nye børnemekka. Pulsparke i Ry.

Aktivt tory, Høje Kølstrup.

Aktivt tory, Høje Kølstrup.

Pulsparke i Ry.

4. OMDANNELSE AF SKOLEN PÅ VESTERGADE

Området omkring den nuværende skole på Vestergade omdannes til et nyt boligområde tæt ved bymidten, med både tæt-lave og åben-lave boliger.

Den gamle skolebygning bevares, sammen med den nyeste bygning, og der lægges op til en ny tæt bydel, bygget op omkring nye fællesskaber.

Projektet beskrives nærmere i det efterfølgende på side 30.

5. RØDEKROHALLEN

Rødekhallen, Borgerhuset og de tilhørende udeområder kan videreudvikles som centrum for aktiviteter, der retter sig mod byens ældre.

Det foreslås, at der arbejdes for at skabe et helt nyt eksempelprojekt, der viser hvordan fremtidens idræts- og foreningsfaciliteter for ældre kan komme til at se ud - "hvad er det nye petanque?" Projektet foreslås videreudviklet i samarbejde med eksterne fonde.

6. RØDEKRO Ø SOM UDVIKLINGSOMRÅDE

Rødekrøs første erhvervsområde ligger øst for byen og udgør en væsentlig del af den fysiske sammenhæng mod Aabenraa. Samtidig er området en del af indgangen til Rødekrø, og mange borgere og besøgende ankommer til byen fra denne side.

Området er i dag præget af mange mindre industri- og håndværksvirksomheder samt enkelte større industrier, men der er en del tomme ejendomme i området.

Den generelle udvikling går i retningen af, at de gamle erhvervsområder i de danske stationsbyer mister deres betydning, fordi virksomhederne flytter ud og områderne efterlades tomme og uden liv. Denne udvikling præger også Rødekrøs østlige erhvervsområde. På grund af motorvejen går erhvervsudviklingen i Rødekrø mod Brunde. Det vil kun blive forstærket ved en ny motorvejsafkørsel med mulighed for modulvogntog.

Der lægges op til, at der udarbejdes en udviklingsplan for hele området, der undersøger mulighederne for fremtidig omdannelse og byudvikling. Området - eller dele af det - kunne eksempelvis blive omdannet til et nyt boligområde i smørhullet mellem Rødekrø, Aabenraa og motorvejen. Det er vigtigt at en udvikling af området sker i dialog og samarbejde med det eksisterende erhvervs- liv.

7. NYE BOLIGFORMER

For at sikre den fremtidige bosætning i Rødekrø lægges der op til at udvide udbuddet af forskellige boligtilbud i Rødekrø. Det foreslås bl.a. at sætte fokus på at skabe særlige fællesskaber. Det er også muligt at udvikle boligformer i de tidligere råstofområder.

Et eksempel kan være den private ide for et område ejet af Bedsted Lø Grusværker. Her er der ønsker om at planlægge et nyt boligkvarter, i forlængelse af virksomhedens arbejde med naturgenoprettelse. I kraft af områdets placering, kan der eksempelvis arbejdes med at skabe et nyt klimakvarter, hvor målet er at sætte fokus på nye boligtyper med et neutralt klimaaftryk, som ligger tæt på by og natur. Et sådant boligområde forudsætter imidlertid dispensation fra både skovbyggelinje og åbyggelinje.

Ved Rødekrø skole er der ligeledes muligheder for nye boformer. Det kan f.eks. være senior- eller generationsfællesskaber eller noget helt andet. Målet kan være et kvarter som gør det muligt for mennesker at bo sammen på tværs af generationer og familieformer i et fællesskab, der minder om en lille landsby, hvor man har sin egen, private bolig, men samtidig er en del af et større praktisk og socialt fællesskab. Man deles om fællesarealer, udearealer og indgår i et fællesskab omkring praktiske opgaver, der samtidig har en social dimension.

Kortudsnit, børne- og fritidscenter ved Fladhøj

Kortudsnit, Rødekhallen

[IDÉSKITSE]

RØDEKROS BYMIDTE OG STATIONSOMRÅDE

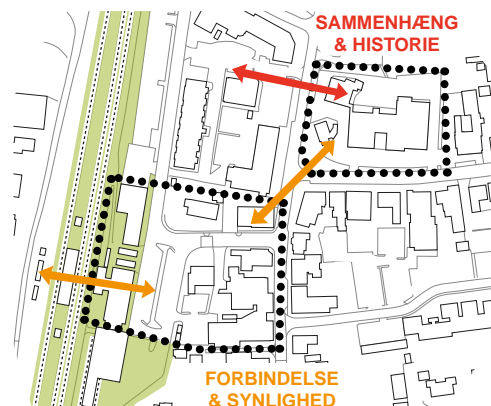
Bymidten er et særligt vigtigt sted i Røde Kro. Det er her byen er opstået og det er her flest besøgende kommer forbi. Bymidten er på mange måder byens udstillingsvindue, og den skal tage sig godt ud, så man som borger kan være stolt af den by man bor i.

Der er et ønske om, at alle skal kunne finde sig til rette i bymidten, uanset om man bor i byen, er turist der følger Hærvejen, eller om man er på besøg. Derudover er det vigtigt, at der bliver plads til at kunne samles, når byen holder fest, eller i forbindelse med andre større offentlige arrangementer.

Bymidten skal samtidig binde byen bedre sammen. Den skal hænge bedre sammen med stationen og når skolen flytter til Fladhøj, skal sammenhængen til byen mod syd styrkes.

PRINCIPDIAGRAM

Princip for omdannelse i bymidten

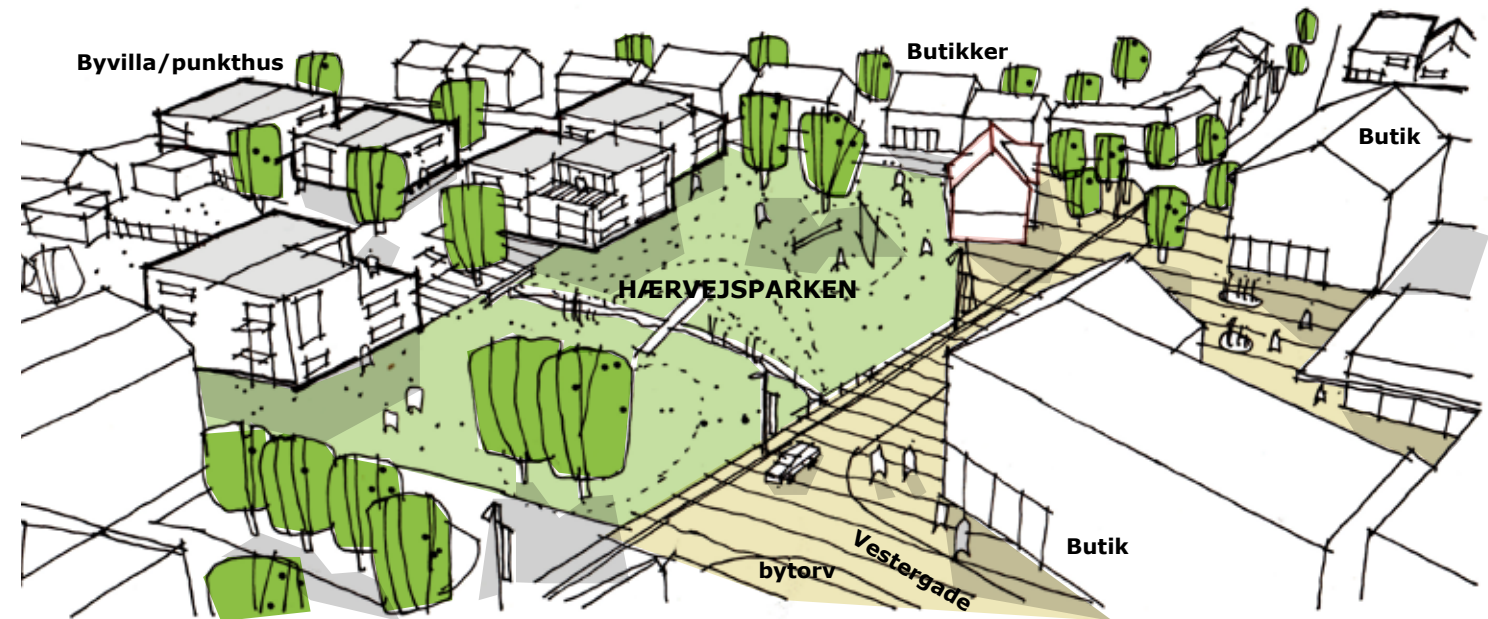
HÆRVEJSPARKEN

Et af de mest fremtrædende ønsker har været at få en bypark midt i byen.

I udviklingsplanen foreslås derfor, at der på den vestlige del af center-grunden anlægges en ny bypark - Hærvejsparken - mens der på den østlige del åbnes op for, at der kan opføres en række byvillaer - der skalamæssigt tager afsæt i den eksisterende stationsbybebyggelse på Østergade, og gradvist stiger i højde mod parken.

Udformningen af Hærvejsparken tager afsæt i fortællingen om åen og Hærvejen, og der lægges op til, at den rørlagte å fritlægges og gøres til et rekreativt element i den nye park. Åen ligger relativt dybt, og fritlægningen forudsætter derfor en vis terrænbearbejdning. Et alternativ til at fritlægge åen kan være, at synliggøre dens forløb f.eks. gennem et kunstprojekt.

På modsatte side af Hærvejen, nord for Krifa-bygningen, udvides den eksisterende belægning på Hærvejen og der anlægges et lille bytorv, der løber helt ind til den nuværende tøjbutik. Formålet er at skabe en belægningsmæssig sammenhæng, der binder de funktioner sammen, der kan være med til at skabe grundlaget for forretnings- og byliv i bymidten. Der lægges op til, at der fortsat kan være parkering på det lille torv, som ved særlige lejligheder kan gøres helt bilfri.

I udviklingsplanen lægges der desuden op til, at der laves et nyt midlertidigt byrumsmøbel, som kan placeres flere steder i bymidten. Møblet designes som små 'dagligstuer' hvor byens borgere og besøgende kan gøre ophold, nyde byen og komme i snak.

DEN RØDE BYGNING

På hjørnet af Østergade og Hærvejen ligger en gammel og meget fin rød-

stensvilla, der ønskes bevaret. Der lægges op til, at den integreres i den nye bypark.

Bygningen huser i dag et pizzeria, som i forbindelse med omdannelsen af området til ny bypark, f.eks. kan få mulighed for udeservering på torvet med udsigt ud over parken. Parkering til bygningen sker som korttidsparkering på de eksisterende kantstensparkeringspladser på modsatte side af Hærvejen og

på Østergade, og på eksisterende parkeringspladser i den resterende del af bymidten.

I fremtiden kunne der arbejdes for, at bygningen kommer til at huse funktioner der knytter sig til Hærvejen f.eks. et refugie for de vandrere der følger den historiske rute evt. kombineret med hærvejs- eller bymuseum.

Granhaven, Rødékro

NYE BOLIGER

På den østlige del af center-grunden lægger planen op til, at der opføres boliger. F.eks. 4 nye byvillaer i op til 4 etager, der med vestvendt terrasser og altaner har udsigt over den nye park. Vejadgang sker fra Østergade og parkering løses som fladeparkering og som parkering integreret i stueetagen. Dog må der ikke etableres parkering i facader der vender ud mod parken. Boligområdet kan evt. udvides til også at omfatte Østergade 3, hvor der ligger en boghandel.

RØDE-KRO

Kroen spiller en vigtig rolle i fortællin-

gen om Rødékro, og der bør arbejdes på at trække kroens aktiviteter ud i det offentlige rum. Det kan eksempelvis være i form af udeservering på den lille plads foran kroen, eller ved at give kroen mulighed for at lave arrangementer i den nye bypark.

DETAILHANDELSSTRATEGI

Omdannelsen af bymidten følges af en detailhandelsstrategi, der skal medvirke til at skabe et bedre fundament for detailhandlen i bymidten og samtidig bidrage til at koncentrere bylivet.

Strategien tager afsæt i en koncentration af forretninger i bymidten, så der i fremtiden kun er mulighed for at placere butikker på den centrale del af Hærvejen og den vestlige del af Østergade. Koncentrationen skal medvirke til at styrke det samlede butiks- og forretningsliv i bymidten og medvirke til at skabe grundlag for at der kan opstå synergi forretningerne imellem.

Derudover bør der arbejdes for, at den tidligere Nettobutik opdeles i mindre butiksenheder samt at facaden åbnes, så der kommer vinduer og indgange med facade mod Hærvejen. Målet er at få en ubrudt butiksække med facade mod den nye bypark

STATIONSOMRÅDET

Stationsområdet ligger afskåret fra resten af bymidten og der lægges op til, at forbedre den fysiske sammenhæng

mellem de to områder, så stationsområdet igen bliver en integreret del af bymidten.

I første omgang ved, at de eksisterende forbindelser gennem Rødékro Midt (bag ved Krifa-bygningen) tydeliggøres, og i fremtiden ved at fjerne de to bygninger Jernbanegade 2 og 4.

I planen åbnes der op for, at der kan opføres en ny bygning med boliger i 3 etager, der slutter karréen omkring Rødékro Midt, og at der samtidig laves en lille tilbagetrækning i den nye facade mod Hærvejen, så der opstår et lille byrum, der åbner forbindelsen mellem bymidten og stationsområdet.

NY FORBINDELSE UNDER BANEN

Der lægges op til, at den eksisterende tunnel, der forbinder stationsbygningen med perronen, udvides og forlænges, så den i fremtiden forbinder byen øst og vest for banen for lette trafikanter – herunder skolebørn til den nye Hærvejskole. Samtidig er der ønske om at forbedre tilgængeligheden til perronen ved at etablere en elevator mellem tunnelen og perronen.

STATIONSBYGNINGEN OG POSTHUSET

Der er stadig ventesal i den gamle stationsbygning og indtil for ganske nyligt har der også været andre stationsfunktioner i bygningen.

Nord for stationen ligger Post-bygningen, som heller ikke længere er aktiv, men i dag huser en erhvervsfunktion.

Aabenraa Kommune er i positiv dialog med Banedanmark om stationsbygningens fremtid, og der er åbenhed om at bygningen i fremtiden kan bruges til nye formål.

Stationsbygningen i Rødekro rummer flere potentialer, og med reference til lignende omdannelsesprojekter i andre byer, kunne stationen bl.a. omdannes til B&B, iværksætterhus, kontorfællesskab, madhus, café eller spillested. Stationsbygningen rummer også et potentiale i forhold til at skabe en fortælling om Hærvejen og Rødekros historie, og kunne derfor tænkes ind i som et vigtigt stop på Hærvejsruten.

I udviklingsplanen vises også et alternativt scenarie, hvor stationsbygningen og posthuset er fjernet, og hvor hele karreen mellem stationen og Hærvejen er omdannet til ny boligbebyggelse. Hvis stationsbygningen fjernes, skabes der mulighed for at synliggøre forbindelsen under banen. Samtidig er parkeringen for stationsbygningen flyttet til posthusgrunden, og busserne er flyttet, så de nu holder mellem stationen og Hærvejen, med stor nærhed til både tog og midtby.

BANEAREALER

Banearealerne nord for stationen anvendes i dag til langtidsparkering og

der ligger virksomheder. Der peges i planen på, at der mod Vestergade kan anlægges et regnvandsbassin, som ved ekstremregn kan medvirke til at afhjælpe udfordringen med regnvand i tunnelen under banen.

Derudover peges der på muligheden for, at der kan laves et parkour-område for de unge i byen, som ikke fanges af den mere formelle foreningsidræt.

[PROJEKT]**DEN GAMLE HÆRVEJSSKOLE**

Når Hærvejsskolen flytter til Fladhøj, skal det gamle skoleområde overgå til andet formål. På de indledende borgermøder og efterfølgende arbejdsgruppemøder, har der været bred enighed om, at området med fordel kan omdannes til et nyt og attraktivt boligområde lige midt i byen, og at flere af bygningerne på området skal bevares.

Der er flere bygninger på området. Den gamle røde skolebygning troner centralt på grunden, og vidner som områdets historie. Mod øst ligger en nyere skolebygning, og på den sydlige og vestlige del ligger to ældre bygninger, blandt andet den gamle idrætssal. Sammen omkranser bygningerne skolegården. Mod nord - mellem den gamle skolebygning og Hellevadvej ligger skolens boldbaner, og danner en buffer mellem skolen og vejen, der ligger højere end boldbanerne. Vest for skolen ligger fritidshjemmet og vandværket.

Hele området gennemskæres af stien, der går under Hellevadvej og skaber forbindelse for lette trafikanter mellem byen nord og syd for den trafikerede vej. Tæt ved skoleområdet ligger desuden Røde Kro Bibliotek med facade mod Vestergade.

NY BYDEL

Overordnet disponeres området i 2 hoveddele - 'Den gamle skole' og Skovkvarteret - der adskilles af stiforbindelsen. Udviklingsplanen viser, hvordan

det samlede område kan omdannes, men de to delområder kan udvikles uafhængige af hinanden.

DEN GAMLE SKOLE

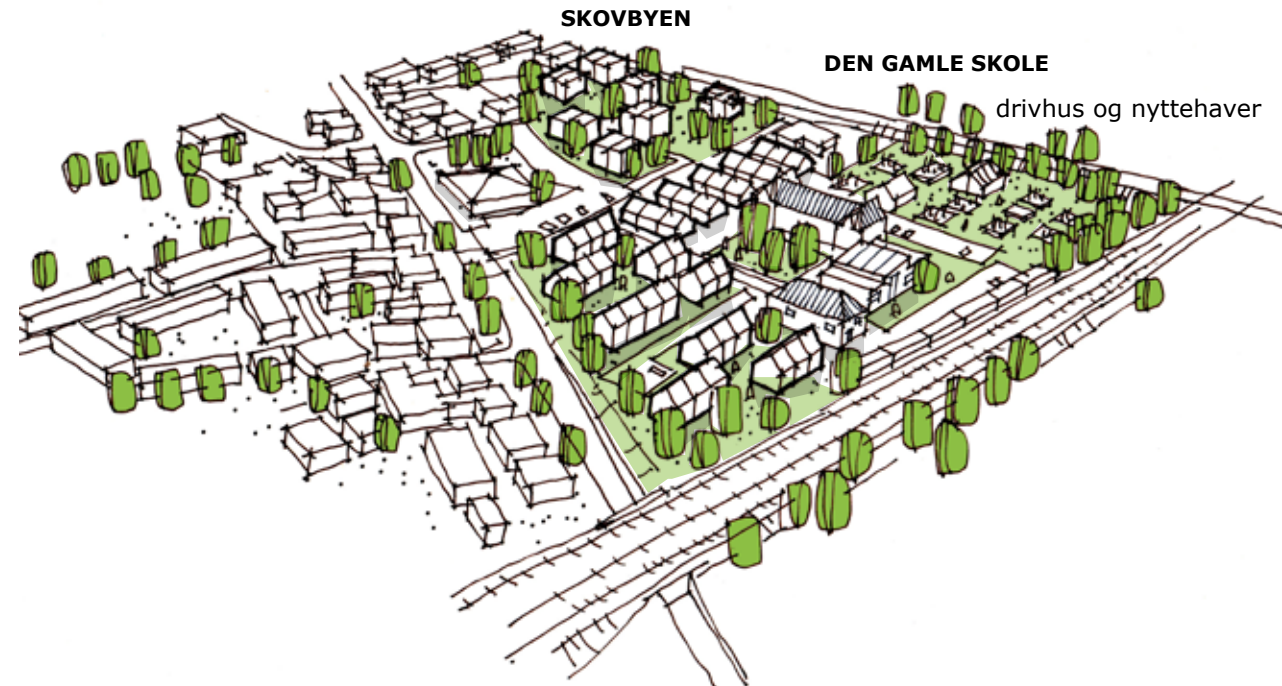
Med reference til områdets historie kaldes området 'den gamle skole', og området bygges op omkring den gamle klassicistiske skolebygning, som foreslås omdannet til attraktive lejligheder. Der er en række byggetekniske udfordringer med den gamle skole som skal udredes inden den kan omdannes. Det samme gælder den gamle idrætssal som i forslaget er bevaret og som indgår som en særlig attraktion i den nye bydel.

Det gamle værksted kan også bevares og anvendes til beboerværksted eller som opbevaring til haveredskaber mm.

Der skal også undersøges yderligere hvad den nye skolebygning kan ombygges til. På grund af den store volumen, kan den ikke umiddelbart ombygges til lejligheder, men kan sandsynligvis omdannes til institution, bofællesskab e.lign.

På den resterende del af skoleområdet opføres nye boliger med relativ høj tæthed og gerne med en blanding af ejer-, andel- og lejeboliger. Det kan både være som traditionelle rækkehuse og tæt-lav bebyggelser, som findes andre steder i byen i dag.

De ombyggede og nye bygninger omkranser den gamle skolegård, som be-

Byhaver kan skabe fællesskab for mange og på tværs af generationer. Grow Your City i Fredericia.

Der skal være plads til alle aldersgrupper i bymidten.

Der skal være plads til små mødesteder i byen. ØsterGRO i København

vares i den form den har i dag. Skolegården danner centrum for hele det nye kvarter, og bliver centrum for hele området aktiviteter. Bygningerne er her udformet som enkeltstående huse eller rækkehuse, samlet omkring fælles udearealer og andre fælles funktioner.

Boldbanerne mod Hellevadvej omdannes til nyttehaver for "Den gamle skoles" beboere, og der kan også opføres et fælles orangeri el.lign., hvor kvarterets borgere kan dyrke afgrøder, og mødes over en kop kaffe - også når sommeren går på hæld.

Mod Hellevadvej beplantes skråningerne af afskærmende beplantninger, så vejen skjules.

Kvarteret trafikbetjenes fra vest og man må krydse stien for at få forbindelse til parkeringspladser til boligerne som bl.a. placeres mod banen, hvor garager skærmer af mod banen. Den eksisterende støjskærm bevares.

SKOVKVARTERET

Vest for stien omdannes området omkring det gamle fritidshjem til et nyt villakvarter, hvor der bliver mulighed for at opføre attraktive og centrumsnære boliger.

For at skabe et kvarter med sin egen identitet trækkes skoven på nordsiden af Hellevadvej over vejen og ind i det nye kvarter, så kvarteret får en skovlig-

nende karakter, hvor boligerne ligger i lysninger mellem træerne.

Der lægges op til, at der laves en arkitekturguide til området, så hele kvarteret får en sammenhængende og særlig karakter, der adskiller sig fra de andre parcelhuse i byen. Det kan f.eks. være som træhuse el.lign.

BIBLIOTEK

I planen for skoleområdet er biblioteket bevaret. Ved en eventuel flytning af biblioteket er det oplagt at se på mulighederne for at skabe synergier med børne- og idrætscentrum Fladhøj eller med bymidten.

[TEMA 2]**RØDEKROS NATUR OG KULTURHISTORIE**

Røde kro er beliggende midt i et istidspræget landskab, som det er beskrevet indledningsvist i afsnittet om Røde kros karakteristisk.

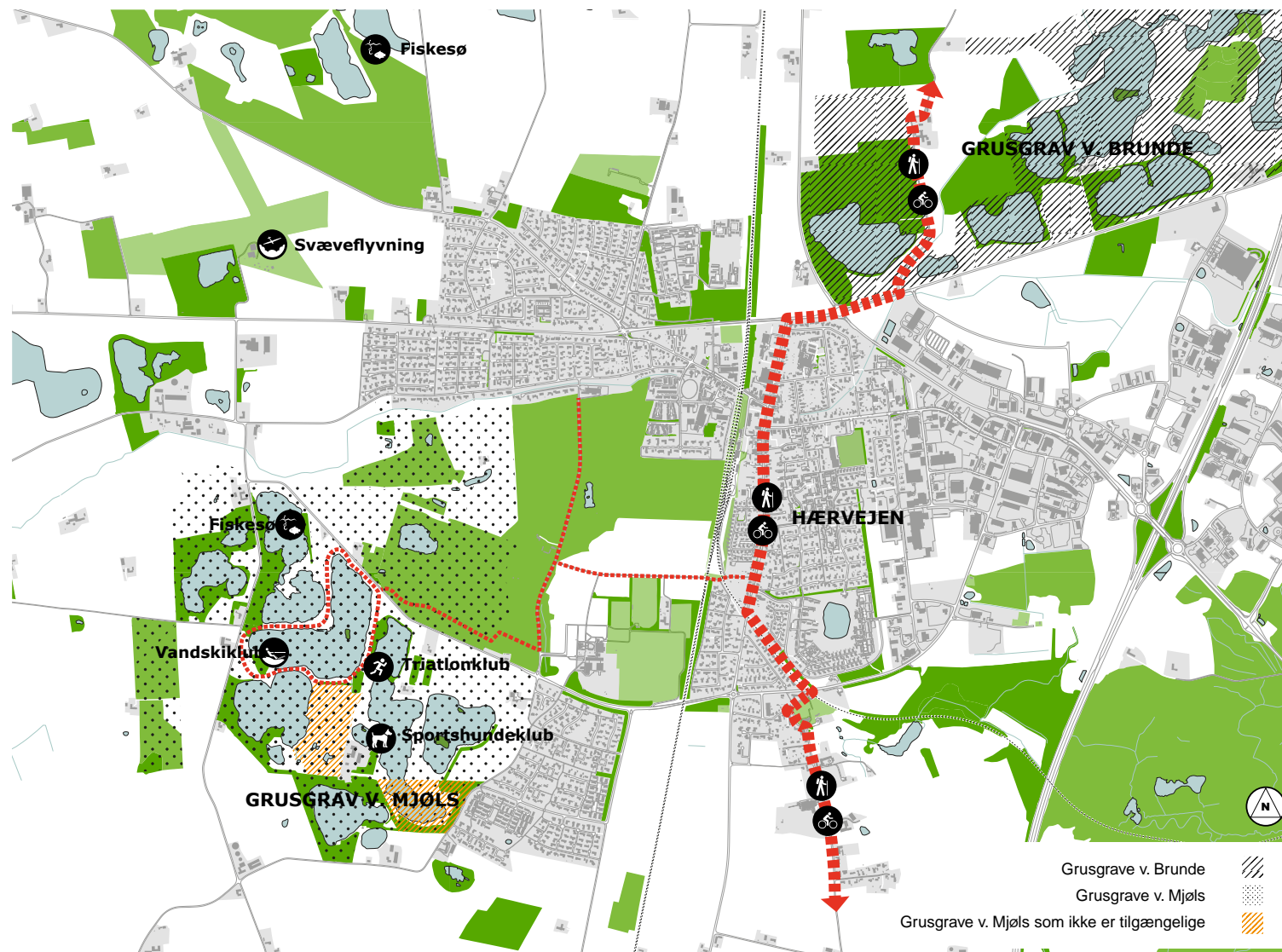
Røde kros særlige placering på grænsen mellem to istidslandskaber er i høj grad med til at karakterisere de grønne naturområder, der favner byen – både i forhold til friluftsliv og naturoplevelser, men også i forhold til råstofudvinding, da aflejringer i jordbunden omkring Røde kro gør landskabet til et særligt aktiv for grusgravning.

GRUSGRAVENE OMKRING RØDEKRO

I Røde kro ligger store områder med både aktive og passive grusgrave. Dette gælder særligt området sydvest for byen ved Mjøl s og området nordøst ved Brunde.

Ved grusgravene ved Mjøl s er der to aktive grusgrave, hvor det forventes at arbejdet vil fortsætte frem til ca. 2030, men der arbejdes løbende med, at gøre passive graveområder attraktive og tilgængelige for byens borgere og andre besøgende.

Grusgravsområdet ved Brunde nordøst for byen er fortsat aktivt. Området består af forskellige graveområder med flere forskellige ejere. Gravearbejdet forventes at fortsætte minimum 5-10 år, og der foreligger ikke på nuværende tidspunkt visioner for fremtidig anvendelse. Området ligger dog i tilknytning til hærvejsruten nord for byen og kunne

derfor have potentiale i forhold til at fremhæve grusgravene som en del af Rødekrøs særlige landskab og Hærvejens oprindelse.

Naturoplevelser og rekreative aktiviteter

Graveområdet ved Mjølss er et delvist aktivt graveområde, og derfor er det ikke alle dele af området, som er tilgængelige for byens borgere. Virksomheden der ejer området har etableret en række stier i området, der gør det muligt at komme til og fra området og færdes rundt om udvalgte søer, hvilket borgerne udpeger som en stor kvalitet. Stierne mangler imidlertid at blive synliggjort, så forbindelsen til og fra selve grusgravsområdet forbedres.

Bedsted Lø Grusværker, der ejer og driver grusgravene, har i tillæg til de anlagte stier givet tilladelse til en række aktiviteter, herunder fiskeri, vandski og wakeboard, hundetræning og triatlon.

Områdets eksisterende stiforbindelser og de mange sportsrelaterede aktiviteter, der allerede findes i området, er et stort aktiv for videreudvikling af området og områdets løbende reetableringsplan.

Turisme og besøgs muligheder

I 2015 blev der for første gang fundet guld i Danmark. Gullet blev fundet i én af grusgravene ved Rødekro. Bedsted Lø Grusværker har i forlængelse heraf afholdt gravedage for lokalområdet.

Herudover holder virksomheden også området åbent for skoleklasser i forbindelse med undervisningsbesøg og der afholdes åbne arrangementer som f.eks. triatlon- og vandskistævner.

Natur og biodiversitet

Store dele af det aktive graveområde ved Mjølss er dækket af bestemmelser om fredskov. Der er i 1940'erne imidlertid blevet givet en tilladelse til en ophævelse af disse bestemmelser, under betingelse af, at der etableres erstatningsskov som en del af områdets samlede reetableringsplan.

I forlængelse af bestemmelserne omkring erstatningsskov, har virksomheden sit eget mål om at øge biodiversiteten i området ved Mjølss med mindst 10 % efter endt gravning. Arbejdet med at skabe øget biodiversitet sker løbende og i tæt samarbejde med Aabenraa Kommunes naturafdeling, og der er allerede igangsat en større kortlægning af områdets biodiversitet. Særligt omkring én af områdets søer er det allerede lykkedes at skabe øget biodiversitet. Der er f.eks. fundet vilde orkideer i området, som kan være et stort potentiale for området. Af samme årsag holdes området lukket for besøgende, da der bl.a. er udfordringer med løse hunde.

HÆRVEJSRUTEN

Hærvejen, der følger Jyllands højderyg, er en del af et europæisk Pilgrimsled mellem Santiago de Compostella i

Kig over grusgravene sydvest for byen.
Foto: Bedsted Lø Grusværker

Foto: Rødekro Vandski og Wakeboard Klub

Spanien mod syd og Nidaros Katedralen (Trondheim) i Norge mod nord.

Hærvejens forløb langs den jyske højderyg, ledte førhen rejsende tørskoet gennem landet og var i flere tusinde år en vigtig transport- og handelsrute. I dag er Hærvejsruten blevet reetableret som national vandre- og cykelrute med mange kulturhistoriske og landskabelige oplevelser. Langs den ældste del fra Padborg til Viborg er der bl.a. skabt en perlerække af refugier (billige overnattingssteder) inspireret af overnattingsstederne på pilgrimsruten til Santiago.

Der arrangeres årligt både march, cykelløb og diverse én- eller todages udflugter langs med Hærvejen, og ruten har et stort potentiale i forhold til turisme. I Rødekro, hvor ruten løber direkte igennem byen, er der et stort potentiale i at tiltrække og invitere besøgende til længerevarende ophold i byen.

I Rødekro er det ikke andet end navnet og små skilte, der afslører vejens betydning, og historien omkring Hærvejen er stort set fraværende i bymidten. Der mangler både generel information og attraktioner, som giver anledning til, at man som besøgende eller turist stopper eller gør ophold i byen, eller som får turister til at vælge netop denne strækning af Hærvejen.

STIER

Rødekro har mange velfungerende sti-

forbindelser, der sammenbinder byens boligområder internt, men der mangler rekreative stiforbindelser, der kobler byen til de omkringliggende grønne områder, hvor der ligger mange eksisterende fritids- og sportstilbud. F.eks. graveområdet ved Mjølss eller i forbindelse med den nedlagte jernbane til Aabenraa.

Eksisterende stiforbindelser, som f.eks. den ved Mjølss grusgrave, bør i langt højere grad synliggøres og kommunikeres som et tilbud til byens borgere.

DEN GAMLE BANE TIL AABENRAA

Jernbanestrækningen mellem Rødekro st. og banegården i Aabenraa blev endeligt nedlagt for togtrafik i 1990'erne. I dag lejes skinnerne af Aabenraa Veteranbane som udlejer skinnecykler i sommerhalvåret og står for vedligehold af strækningen. Strækningen blev overtaget af Aabenraa Kommune i april 2016.

Blandt de borgere der har deltaget i processen omkring udviklingsplanen ønsker mange, at forbindelsen kan bruges til mere rekreative formål hele året rundt. Der har tidligere været forslag fremme om at omdanne strækningen til sti for cyklister og gående. I 2010 blev der politisk vedtaget en hensigtserklæring om omdannelse til sti. I 2013 indgik omdannelsen som et forslag under Teknik og miljøudvalget. Her blev det besluttet, at der ikke skulle laves sti, men

at skinnerne skulle udlejes til Aabenraa veteranbane.

På hver sin side af jernbanestrækningen mellem Hærvejen og Ringvejen går i dag hærvejsstrækningens officielle gangrute og cykelrute.

RØDÅ

Rødå løber lige gennem Rødekro, men er rørlagt på den centrale del der gennemløber bymidten, og er således ikke synlig i byens centrum, men kun uden for byen.

Åen er sammen med kroen og Hærvejen et vigtigt element i fortælling om Rødekro, og er derudover et vigtigt rekreativt element i byen f.eks. som bynært fiskevand for byens børn og unge.

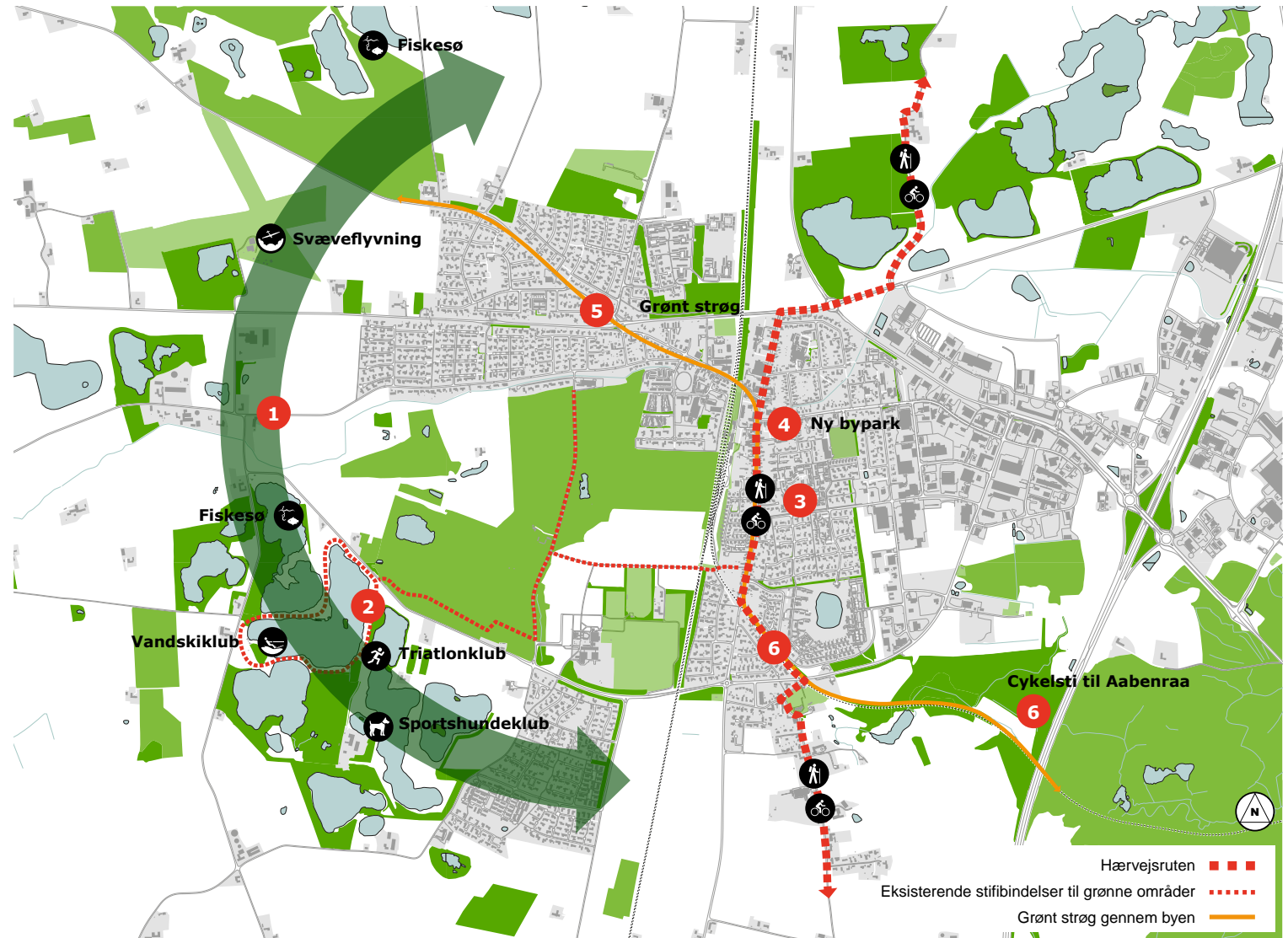
[TEMA 2]**INDSATSER & PROJEKTER****1. BYENS GRØNNE FAVNTAG**

Byens borgere sætter stor pris på de kvaliteter, der er i landskabet omkring Rødekro. Grusområdet syd for byen er tilgængeligt, men der er et ønske om, at der arbejdes med at skabe bedre tilgængelighed med flere sammenhængende stiforbindelser der binder byen sammen med det omkringliggende landskab.

Det foreslås derfor, at etablere et grønt favntag omkring byen, hvor de rekreative arealer sammenbindes med nye skovarealer, grønne områder eller stiforbindelser, men med én sammenhængende sti som rygrad. Det vil give byen

INDSATSER

- 1 Byens grønne favntag
- 2 Rødekros vandsport og aktivitetsområde
- 3 Synliggørelse af Hærvejen
- 4 Ny bypark
- 5 Byens grønne strøg
- 6 Gang- og cykelrute til Aabenraa

et nyt grønt, bynært og rekreativt forløb.

Det nye stiforløb kan være udgangspunkt for bl.a. en løbe- eller aktivitetssti, som nye rekreative og motionsprægede aktiviteter tilknyttes, og ruterne kan eksempelvis tilpasses til Hjertestier.

Der kan også arbejdes med at etablere Kløverstier, som er afmærkede, opmålte stier i byer og bynære områder á fire faste længder, 2½, 5, 7½ og min. 10 km, der udspringer fra et centralt sted i byen og slynger sig rundt og forbinde eksisterende aktivitetsmuligheder og seværdigheder. Kløverstierne kunne f.eks. have et fælles udgangspunkt i den nye bypark - Hærvejsparken.

Generelt savnes der større bevidsthed om, hvor stierne er i Røde Kro. Et oversigtskort over alle byens stier med angivelse af, hvilke særlige steder og rekreative funktioner der findes i tilknytning hertil, kan give både borgere og turister en bedre chance for at bevæge sig rundt i byen og det bynære landskab. Stikortet kan bl.a. udvikles i relation til Hærvejen med et centralt informationspunkt omkring den nye Hærvejspark i bymidten.

2. RØDEKROS VANDSPORTS- OG AKTIVITETSOMRÅDE

Grusgravsområdet syd for byen tilbyder i dag mange forskellige aktiviteter. Særligt vandsport og aktiv træning fylder meget i området, men der mangler

større synlighed af de eksisterende tilbud og af, hvor det er tilladt at opholde sig. Stiforbindelsen fra Fladhøj bør gøres mere tilgængelig og adgangen til området bør generelt forbedres. Arbejdet med større synlighed og tilgængelighed kan bl.a. indgå som en del af indsatsen beskrevet under byens grønne favntag.

Den nye Hærvejsskole ved Fladhøj vil i fremtiden blive udgangspunkt for byens fritids- og foreningsliv hvorfor der løbende bør arbejdes med, at bringe de to områder tættere sammen. Det er desuden borgernes ønske, at grusgravsområdet bliver et større aktiv for byen. Selvom gravearbejdet vil fortsætte i ca. 15 år frem, så er der et stort potentiale i at koble de to områder, som i et langsiget perspektiv kan fungerer som ét stort sports- og fritidsområde sydøst for byen.

Det foreslås derfor, at området omdannes til sports- og friluftslaboratorium med et endnu større og bredere udvalg af rekreative muligheder og vand- og sportsaktiviteter. I området kan der f.eks. etableres hytter eller shelters for folk, der er interesserede i naturen eller området biodiversitet.

I et kortere perspektiv kan der arbejdes på at flytte nogle af skolens fritidsaktiviteter ud til Mjølss, hvor f.eks. idrætsundervisningen kan foregå ved eller omkring nogle af området mange søer. Skolens idræts- og aktivitetsdage kan også foregå i området ved søerne,

ligesom der kan afholdes større sportsstævner, som man allerede er begyndt på, hvilket kan trække både borgere og besøgende til området.

Bioblitz

Det foreslås også at afvikle en BioBlitz, der er et 24-timers event, hvor målet er at undersøge og registrere et afgrænset områdes dyre- og planteliv. Ved en BioBlitz samarbejder både forskere og fagfolk, børnefamilier, studerende, skoler og andre lokale borgere om at registrere den lokale flora og fauna via en app.

BioBlitzen kan f.eks. afholdes som et samarbejde med Naturhistorisk Mu-

seum, hvor eventet gennemføres som en del af et større arrangement, der har til formål at sætte fokus på områdets udvikling som et vigtigt habitat i byen. Arrangementet kan evt. være et tilbagevendende tiltag i byen, der samler de lokale og gør det muligt at følge udviklingen af områdets biodiversitet.

Målinger og dokumentering af områdets udvikling kan også bidrage til øget borgerinvolvering i området samt andre

Sti i landskabet.
Gangbro ved Skive Fjord.

Der kan skabes mere plads til forskellige typer vandsport på og i grusgravssøerne.

SPORT VED SØERNE

Triatlonklubben har været meget aktiv i sommeren 2016. De har bl.a. afholdt Swimrun i september - som foregår i og rundt om alle søerne. Der er også startet et nyt løbeinitiativ, GoRun, hvor alle kan møde op og løbe sammen med andre uden tilmelding. GoRun er en del af bevægelse 'Bevæg dig for Livet'.

tiltag, der kan være med til at fremme områdets biodiversitet.

3. SYNLIGGØRELSE AF HÆRVEJEN

Hærvejen er en vigtig del af byens kulturhistorie, og mange borgere ønsker at Hærvejen får en større og mere synlig rolle i bymidten.

Synliggørelse af Hærvejen er beskrevet yderligere på side 45.

4. NY BYPARK

Det er mange borgeres ønske, at der centralt i byen anlægges en ny bypark, hvor byens borgere kan mødes og samles - både i hverdagen og ved særlige lejligheder.

Byparken er beskrevet yderligere på side 26.

5. BYENS GRØNNE STRØG

Centralt og på tværs af byen foreslås det at etablere et grønt strøg, der binder bymidten, Hærvejen og evt. en ny forbindelse langs den nedlagte jernbane til Aabenraa sammen med forskellige aktiviteter eller indsatser, der kan bidrage med nye rekreative kvaliteter centralt i byen.

Byens grønne strøg skal synliggøre forbindelser og bidrage til generel forskønnelse i bymidten, hvor træer, buske og bede kan skabe variation og forskellige sanseindtryk på turen gennem byen. Et grønt strøg kan desuden give farve, karakter og identitet til byen.

Det grønne strøg kan desuden tænkes ind som en del af området i midtbyen med den nye, grønne bypark, hvor byens historie, handel og bymæssige aktiviteter kan være et vigtigt stop på vejen.

6. GANG- OG CYKELRUTE TIL AABENRAA

I retningen mod Aabenraa rummer den gamle jernbane gennem Rødekro og Rise Skov et stort potentiale for en ny rekreativ forbindelse. Det foreslås at det gamle banespor omdannes til en asfalt- eller grussti som kan bruges af alle. Løbere, vandrere, cyklister, ryttere osv. Ved denne omdannelse vil mulighed for brug af skinnecykler og veterantog dog bortfalde.

Ved en omdannelse kan Jernbanestrækningen mellem Hærvejen og Ringvejen i Rødekro med fordel udgøre den nye officielle hærvejsrute for både cyklister og gående. Denne delstrækning kunne indgå i den samlede hærvejsidentitet, der uddybes på side 45.

En naturskøn rute gennem skovene til Aabenraa har ikke blot værdi for Rødekro og Aabenraas borgere, men kan også have betydning i forhold til turisme, da en ny vandre- eller cykelsti kan kobles på Hærvejsruten og dermed udfolde flere af de attraktioner, der findes i området. Strækningen går blandt andet tæt forbi bålpladser og primitive overnatningssteder ved Søst skov og

Nedlagt jernbane omdannet til natursti for fodgængere og cyklister. Fra Ringe til Korinth, Fyn.

Vestersø. Undervejs kan der etableres mindre opholdssteder med borde og bænke eller legepladser, så det er muligt at gøre stop undervejs. Der kan også laves afstandsmarkeringer, der markerer afstandene mellem Rødekro og Aabenraa

Der findes allerede en velfungerende cykelforbindelse til Aabenraa som løber over motorvejen langs med Ribevej og Løgumklostervej. En stiftorbindelse langs den nedlagte jernbane skulle derfor ses som et naturskønt og turistvenligt supplement til den eksisterende forbindelse.

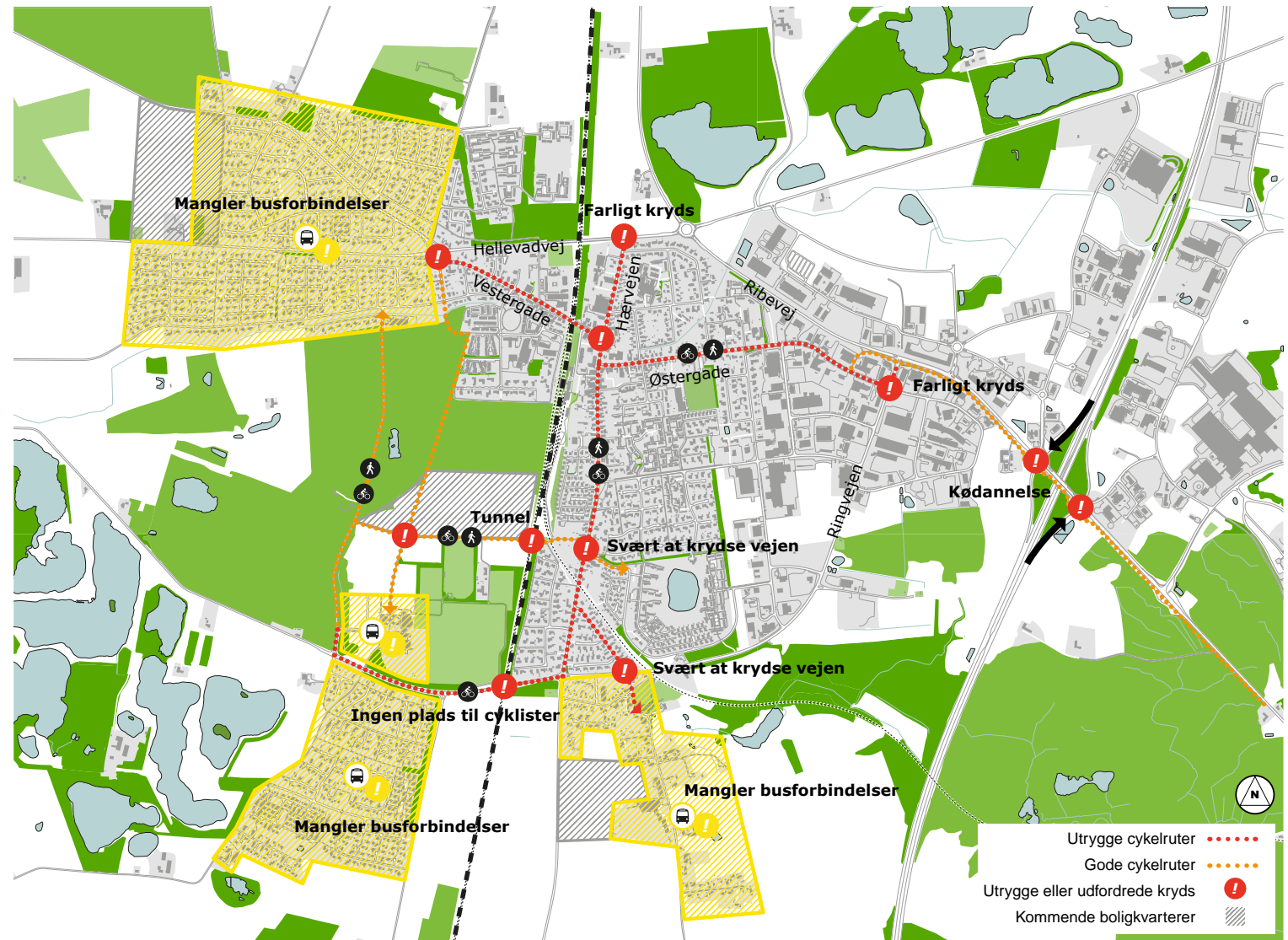
Fra Ringe til Korinth, Fyn.

[TEMA 3]**RØDEKRO - TRAFIK OG FORBINDELSER**

Rødekrøs infrastruktur udspændes af fire overordnede veje: Hærvejen, Ribevej, Hellevadvej og Ringvejen, der samtidig udgør de primære veje til og fra byen. Hærvejen er den trafikale rygrad gennem byen, der binder byen sammen fra nord til syd. Ribevej og Hellevadvej løber hhv. syd-øst og syd om byen gennem erhvervs- og detailhandelsområdet ved Brunde og forbinder Røde Kro med motorvejen og Aabenraa i øst samt Hellevad, Bedsted og Løgumkloster i vest. Ringvejen løber nord om byen og udgør næsten grænsen mellem byen og landskabet.

I et regionalt perspektiv ligger Røde Kro centralt placeret i den sydlige del af Jylland, hvor både motorvejen og jernbanen forbinder byen med Tyskland og den øvrige del af Danmark. Det gør Røde Kro attraktiv i forhold til både bosætning og erhverv, da der er gode pendlerforhold og en kort afstand til bl.a. Trekantsområdet og den dansk-tyske grænse. I retningen mod Aabenraa er Røde Kro forbundet via bus, der kører fra og til stationsområdet.

Lokalt er Vestergade og Østergade de primære fordelingsveje, der løber fra byens center omkring Hærvejen og ud ad byen. Vestergade løber under Jernbanen og forbi både Røde-Kro og den tidligere Røde Kro Skole. Den forbinder den centrale del af byen med det store boligområde, der ligger mod nordvest. Østergade løber ud ad byen til erhvervs- og detailhandelsområdet i Brunde og

kobler sig på Ribevej i retningen mod Aabenraa.

Uanset om man ankommer til Rødekro fra syd eller nord, så er det svært at finde byens centrum og stationen. Byens borgere påpeger, at der mangler kommunikation og skiltning ved alle byens indfaldsveje og som besøgende er det nemt "bare" at køre udenom. Særligt byens historiske hovedgade, Hærvejen, og bymidte har stor værdi for byen identitet og bør derfor synliggøres og kommunikeres i langt højere grad.

JERNBANEN

Jernbanen ligger som et nord-sydgående forløb på bagsiden af Hærvejen og løber igennem hele byen. Der er mulighed for at passere banen i bil via Hellevadvej, Vestergade og Ringvejen, mens fodgængere kan krydse banen via en lille viadukt ved Fladhøj. Jernbanen udgør en stor barriere for bevægelser på tværs af byen, og opdeler Rødekro i en østlig og en vestlige del.

Jernbanens markante opdeling af byen er en stor udfordring for tilgængeligheden og sammenhængen i byen.

MOTORVEJEN

Rødekro har direkte afkørsel til motorvej E45, hvilket er et stort aktiv for byen, både i forhold til bosætning og erhverv. Det er imidlertid en stor udfordring at komme til og fra motorvejsramperne ved rundkørslerne, der ofte

Vestergade med kig til viadukten.

Østergade.

Hærvejen.

er præget af kødannelse i myldretiden. Problemet fremhæves ofte af byens borgere, og der er ønske om en ekstra til- og frakørsel nord for Rødebro ved Bodumvej. Aabenraa Kommune har i 2016 samarbejdet med vejdirektoratet om løsningsmodeller og fremlagt dette for Trafikministeriet. I august 2016 blev der fra folketinget bevilget delfinansiering af den ekstra afkørsel.

HÆRVEJEN

Hærvejen er en af byens vigtigste trafikale strækning, der forsyner og fordeler en del af byens trafik – både lastbil- og biltrafik, men også en del lette trafikanter. Hærvejen er ikke dimensioneret til at håndtere store mængder af trafik, hvorfor det ofte er utrygt for de bløde trafikanter at færdes langs med vejen.

Det er bl.a. svært at krydse Hærvejen på udvalgte steder, f.eks. ved Søparken, hvor mange skolebørn fra Rise anvender stiforbindelsen under jernbanen, når de skal til og fra Hærvejsskolen. Dertil er fortovet langs store dele af Hærvejen misvedligeholdte. Dette er ikke blot til gene for byens borgere, men også besøgende og turister, der bl.a. går på Hærvejsruten, oplever byen som nedslidt.

Generelt er der ikke skabt meget plads til bløde trafikanter langs Hærvejen. Aabenraa Kommune har tidligere anlagt helleanlæg langs med vejen, for at sænke hastigheden og forbedre trafik-

sikkerheden, men helleanlæggene har i stedet medført, at cyklister ikke kan passere helleanlæggene pga. biler, der må holde tilbage for modkørende trafik ved hellerne. Borgerne udtrykker bl.a. ønske om, et anlæg som det der findes i Mjølås.

FLADHØJ

Placeringen af yderligere skole-, børnehave- og vuggestuebyggeri ved Fladhøj gør området til en stor destination i byen – ikke blot for skolebørn, men for hele byens sports- og foreningsliv.

I dag er tilgængeligheden til og fra Fladhøj flere steder en stor udfordring for de bløde trafikanter. Mange borgere i byen fremhæver deres bekymring for børnenes sikkerhed, når de skal gå eller cykle til skolen fremadrettet. Det er derfor vigtigt, at der skabes både attraktive og sikre forbindelser, der kobler Fladhøj sammen med den øvrige del af byen. Gode forbindelser mellem Fladhøj og den øvrige del af byen vil gavne både Fladhøj og det øvrige liv i byen.

I området ved Fladhøj er det særligt den mulige etablering af et nyt boligkvarter, nord for børne- og idrætscentret, der skaber bekymring. Det skyldes at cyklister nordfra skal krydse vejen til boligområdet for at komme til skole og fritidsaktiviteter. Sideløbende med Udviklingsplanen arbejdes der i Aabenraa kommune med lokalplaner for skole- og fritidsområdet samt for et eventuelt nyt

boligkvarter nord for skolen. I denne forbindelse pågår trafikale undersøgelser af forholdene i disse områder og der træffes politisk beslutning derom.

BUS

Rødebro er som tidligere nævnt koblet sammen med Aabenraa via bus. Bussen standser ved stationsområdet og kører gennem den nordøstlige del af byen mod Aabenraa. Mange borgere efterspørger en bedre busforbindelse, der også kan forsyne de nordvestlige og sydlige boligområder i byen. Det vigtigste er imidlertid, at bussen også kan forsyne Hærvejsskolen. I dag standser den regionale bus ved rundkørslen på hjørnet af Hærvejen og Ringvejen, og skolebørn må derfor gå langs Ringvejen det sidste stykke, hvor der ikke er etableret gang- eller cykelsti.

TRAFIKSIKKERHED

Generelt ønskes der bedre forhold for byens lette trafikanter i hele Rødebro, men det er særligt langs Hærvejen, ved viadukten under jernbanen, Vestergade og Østergade, samt de steder, hvor de lette trafikanter skal krydse de store omfartsveje, at der ønskes skabt en større grad af sikkerhed.

Dette er bl.a. syd for byen ved Rise og for enden af Østergade, hvor cyklister skal krydse Ringvejen, samt i krydset mellem Hærvejen og Hellevadvej.

TILGÆNGELIGHED FOR BYENS LETTE TRAFIKANTER

Ved borgermøder er tilgængelighed i byen løbende blevet fremhævet. Tilgængeligheden skal generelt forbedres, men der ønskes også bedre forhold for byens ældre og gangbesværede.

Byens plejehjem ligger syd for byen i Rise, hvor det er svært at komme til og fra. Samtidig medvirker den manglende infrastruktur og tilgængelighed for de ældre til, at der ikke forefindes særlige tilbud i midtbyen, som kan være attraktivt for byens ældre beboere.

Med udflytningen af den nye skole til området ved Fladhøj er der mange borgere, som stiller spørgsmålstejn ved ankomst- og afgangsf forhold. Det gælder biltrafik, men særligt flere og mere sikre skolecykelstier, der kan hjælpe børnene på tværs af banen, efterlyses.

Ved stationsområdet har byens borgere peget på, at der mangler bedre tilgængelighed til stationens forskellige spor. Der efterspørgeres bl.a. elevator. Det er i dag kun tilgængelig adgang til spor 1.

[TEMA 3]**INDSATSER & PROJEKTER****1. SKOLECYKELBY RØDEKRO**

En samlet analyse og strategi for byens skolecykelruter, med udpegning af problemområder og løsningsforslag. En strategi der udarbejdes i samarbejde med byens skoler og øvrige relevante deltagere. Der er allerede bevilget proces til dette, den forventes at starte i november 2016. Indsatsen tydeliggøres stadig, da det er et vigtigt stykke arbejde for byens sammenhæng, og da det i høj grad efterspørges af borgerne. En sikker cykelby er desuden et plus for byens øvrige liv, da flere færdes på cykel når det er nemt og trygt at komme omkring. Lignende processer er afholdt ved Lyreskovskolen i Padborg.

INDSATSER

- 1** Skolecykelby Rødebro
- 2** Sikring af Hærvejen
- 3** Tilgængelighed på Rødebro station
- 4** Ny forbindelse på tværs af banen
- 5** Bedre forbindelser til Rise
- 6** Ny motorvejsafkørsel ved Bodumsvej

2. SIKRING AF HÆRVEJEN

Foruden at være en væsentlig del af historien i Røde Kro er Hærvejen også en vigtig del af byens infrastruktur - både for bilister og lette trafikanter.

Hærvejen skal være hele byens attraktive bygade, hvor byens historie bringes frem og får lov til at spille en større rolle. Både borgere og turister skal kunne fornemme byens identitet og Hærvejen skal danne ramme om både hverdagslivet og den aktive turisme. Målet er, at gøre Røde Kro til en destination på Hærvejsruten, hvor der er plads til både gående, cyklister og bilister.

Projektet beskrives nærmere i det efterfølgende på side 45.

3. TILGÆNGELIGHED VED RØDEKRO STATION

Byens borgere peger på, at der er udfordringer med tilgængeligheden på stationen og at personer med særlige behov, forældre med barnevogne osv. er meget udfordrede, når de skal til og fra perronen.

Der er derfor et ønske om, at der etableres en udvidet tunnelforbindelse med elevatorer, som skaber forbindelse til perronen og evt. videre til den modsatte side af banen.

Tunnelen skal være en udbygning af den eksisterende, der både visuelt og tryghedsmæssigt bindes sammen med det

eksisterende område, så der bliver direkte forbindelse med bymidten.

Tunnelen er beskrevet yderligere på side 28.

4. FORBINDELSE PÅ TVÆRS AF BANEN

Ved en eventuel tilgængelighedsrenovering og istandsættelse af tunnelen under Røde Kro station er det oplagt at videreudvikle projektet til at skabe øget sammenhæng i byen. Ved at fortsætte den eksisterende tunnel under Røde Kro Station kan der skabes bedre forbindelser mellem midtbyen og Fladhøjområdet. En sådan passage skal målrettes cyklister og gående og vil gavne både børne- og idrætsområdet samt et evt. nyt boligkvarter.

En ny forbindelse ved stationen kan samtidig give stationsområdet endnu en funktion og bidrage til livet i området og i bymidten, derudover kan det have en aflastende effekt på Hærvejen, som i dag er den alternative rute.

For at skabe en ny forbindelse skal der etableres en sti vest for banen, der kan koble tunnelen med det eksisterende stinnet. En stiforbindelse langs den vestlige side af jernbanen kan placeres lige uden for fredskov. Det betyder at der er mulighed for at anlægge fast belægning og lys. Ved etablering af et nyt boligkvarter

Sikker skolecykeling.

Informationspunkt på Hærvejen.

Skiltning på Hærvejen.

er der mulighed for at koble en sti på kvarterets vej- og stinet.

5. BEDRE FORBINDELSE TIL OG FRA RISE

Der er en generel udfordring med at komme til og fra Rise for lette trafikanter. Ved at skabe bedre krydsningsmuligheder sikres der en større sammenhæng til bymidten, der er en gevinst for både beboere i Rise, rejsende på Hærvejsruten samt alle dem, der skal til Rise for at besøge Rødekrøs eneste folkekirke.

Byens plejehjem ligger desuden i Rise, hvor flere borgere har påpeget, at det ikke er nemt for de ældre at komme rundt i byen. De ældre ønsker også, at være en del af de aktiviteter og arrangementer, der forgår i bymidten, men tilgængeligheden er en udfordring.

Udover plejehjemmet ligger byens kirke også i Rise. Kirken er ligeledes en vigtig destination i byen, men det er svært for de lette trafikanter at komme til og fra Rise. Det er særligt krydsningen over Ringvejen, der fremhæves som en udfordring, da vejen er stærkt trafikeret og der er dårligt udsyn.

Der lægges derfor op til, at der fremadrettet skal sættes større fokus på koblingen til og fra Rise. Dette er både i forhold til de lette trafikanter, men også for at sætte fokus på de ældre og tilgængeligheden for de ældre, så de også kan få adgang til byen.

Det foreslås bl.a. at sætte fokus på de ældre gennem projektet 'Cykling Uden Alder', som er et cykelinitiativ, der handler om at give de ældre vind i håret. Frivillige ildsjæle sørger for, at ældre på det lokale plejehjem kommer ud i rickshaws og mærker den friske luft samtidig med at de oplever byen og landet fra cykelstien. Projektet kan etableres som et samarbejde mellem kommune, plejehjemmet og frivillige borgere.

6. MOTORVEJEN

Udviklingsplanen lægger op til at der arbejdes for etablering af en ekstra afkørsel ved Bodumvej, jævnfør allerede udarbejdet trafikmateriale fra Aabenraa kommune og vejdirektoratet. Indsatsen fastholdes selvom der er sket udvikling af realiseringsmulighederne. Dette gøres for at understrege at denne indsats kan gøre en væsentlig forskel for udvikling og trafik i Røde Kro.

Cykel tunnel med historiske referencer. Esbjerg.

Børnene lærer om sikker skolecykling.

De ældre for vind i håret med initiativet "Cykling Uden Alder."

[PROJEKTIDÉ] HÆRVEJEN

Hærvejen er byens vigtigste forbindelse. Både i forhold til den regionale og den lokale sammenhæng spiller Hærvejen en væsentlig rolle. Hærvejen har en afgørende betydning for byens egentlige grundlæggelse og sammen med Røde-Kro, er Hærvejen én af byens største attraktioner.

På det indledende borgermøde og de efterfølgende workshops har der været et ønske om, at byens historiske fortælling bliver fremhævet. Som borger er man stolt af den historie byen har, og ønsket er at det i langt højere grad skal fremhæves og synliggøres. Hærvejen skal være det der samler byen, og sammen med forslaget om en ny Hærvejspark kan omdannelse og forskønnelse af byens hovedgade, være med til at gøre Røde-Kro et mere attraktivt stop på Hærvejsruten.

KOMMUNIKATION OG SKILTNING

Der bør arbejdes med at skabe opmærksomhed omkring Hærvejen – særligt for de besøgende, der kommer udefra. I forhold til de gående turister eller cyklister, som rejser langs Hærvejen foreslås det at lave en bysten eller et byskilt, der markerer overgangen til Røde Kro og byder velkommen til byen. Røde Kro's gamle byvåben med tre oksehoveder – som refererer til Hærvejens alternative kaldenavn; Oksevejen – kan eksempelvis bruges til at formidle Hærvejen i Røde Kro. Symbolet med de tre okser kan illustreres på bystenen, ved ankomsten til Røde Kro, men der kan også udvikles en særlig Røde Kro-flise, der kan være en del af byens belægning. Røde Kro-flisen skal markere et spor gennem byen, som leder de rejsende ad Hærvejen og

Eksempel på skiltning.

Der kan skiltes med flere muligheder langs Hærvejen.

Hærvejens Pizzacafé er et velbesøgt stop i Røde Kro i dag.

forbi byens nye Hærvejspark, der også beskrives i projektet på side 26.

Langs med Hærvejen foreslås det, at opsætte nye lygtepæle med vertikale bannere, der kan byde velkommen til Rødekro og samtidig fortælle om forskellige arrangementer eller aktiviteter, der foregår i byen. Der kan eksempelvis laves en særlig Rødekro-lygtepæl, som er unik og særlig for Rødekro. Aabenraa Kommune er p.t. ved at skifte belysning i hele kommunen, og det kunne i den forbindelse være oplagt at arbejde med en særlig lyssætning for Rødekro, som også kunne give stemning og identitet til Hærvejen.

TURISTINFORMATION

På Hærvejens officielle hjemmeside haervej.dk findes der et interaktivt Hærvejskort, hvor det er muligt at søge og se nærmere på udvalgte strækninger langs Hærvejen. Det giver gående og cyklende turister mulighed for at planlægge turen hjemmefra. I hverken Rødekro, eller Sønderjylland generelt, findes der nogle særlige attraktioner eller stop, som gør Hærvejsrejsen til noget særligt. I Rødekro fremhæves kun Røde-Kro og Rise Kirke. Der er derfor et stort uudnyttet potentiale i forhold til at fremhæve Rødekro og gøre byen til en endnu større destination på Hærvejsruten.

Den historiske fortælling omkring Rødekro skal bredes ud over hele byen, og

der skal skabes nye forbindelser til alle byens særlige steder.

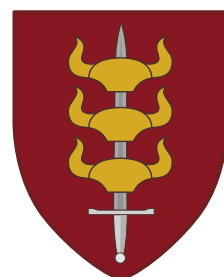
Det foreslås også, at der udvikles en ny Hærvejsfestival som kan samle både borgere og besøgende omkring aktiviteter langs med Hærvejen, og som afsluttes med en stor byfest i den nye Hærvejspark. Det skal være en festival, hvor alle byens foreninger, ildsjæle og andre borgere i samarbejde med f.eks. Rødekros nye udviklingsråd går sammen om at fejre byen.

Spor i belægningen.

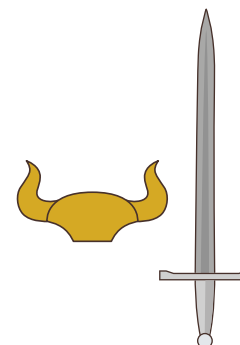

Aarhus2017 har bl.a. fået sin egen flise

DET GAMLE BYVÅBEN

Det gamle byvåben for Rødekro fortæller en fin historie om byen tilblivelse med de tre oksehoveder

NYT LIV I RØDEKRO

Det gamle byvåben omdannes til et nyt logo, der kan bruges til at formidle byens historie - dengang og i dag.

SPOR I RØDEKRO

Det nye logo for byen kan spredes forskellige steder i byen, så borgere og besøgende kan følge sporet af den historiske Hærvej.

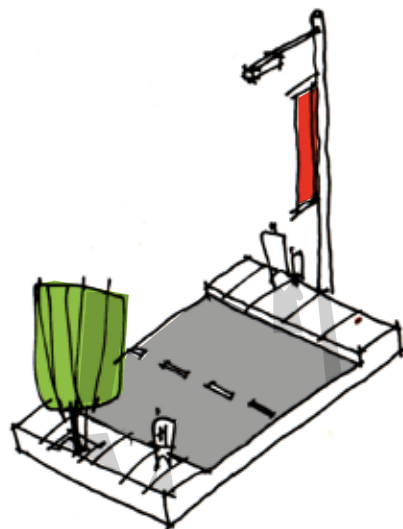
TRAFIK

Mange borgere efterspørger mere sikker cykeltrafik langs Hærvejen. For at imødekomme dette ønske lægges der derfor op til, at der laves mere plads til cyklisterne langs med Hærvejen.

Der foreslås principielt to mulige scenarier. Første mulighed er at markere en cykelzone på begge sider af vejen. En cykelzone fungerer ikke på samme måde som en reel cykelsti, men en markering i belægning vil skabe opmærksomhed omkring cyklisterne og virke hastighedsdæmpende ift. bilister.

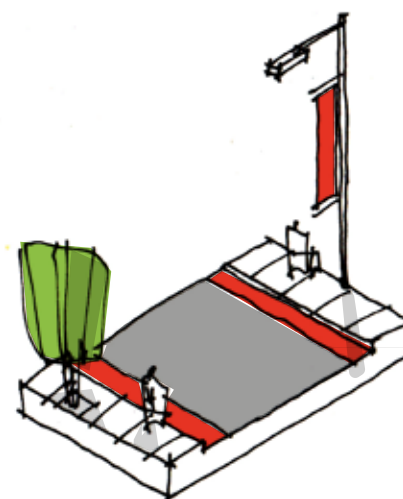
Andet forslag er at nedlægge fortovet på den ene side af Hærvejen og dermed skabe mere plads til cyklisterne end der er i dag. Således skal bilister og cyklister ikke på samme vis som i dag kæmpe om den trange plads langs vejen.

Der er oplagte potentialer i at kombinere indsatser for trafiksikkerhed med markering og synliggørelse af Hærvejen samt udskiftning af belysning.

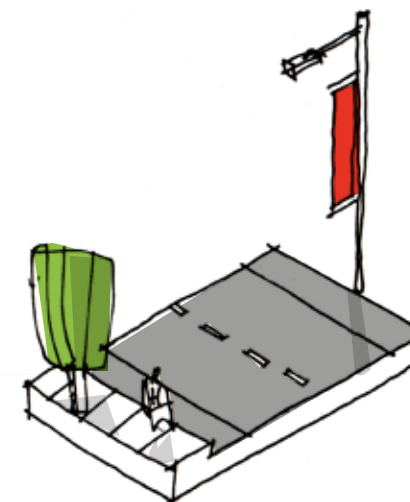
HÆRVEJEN I DAG MED SKILTNING

Vertikale bannere skal fortælle om byens historie og aktiviteter i byen.

1. OMDANNELSESCENARIO

Markering af cykelzone langs Hærvejen for at gøre det mere sikkert for cyklister at færdes langs vejen.

2. OMDANNELSESCENARIO

Fortovet på den ene side af Hærvejen nedlægges så der i stedet bliver skabt plads til cyklister på begge sider af Hærvejen.

DEN VIDERE PROCES

HVAD SYNES DU OM UDVIKLINGSPLANEN FOR RØDEKRO?

Udviklingsplanen sendes i høring fra fredag den 30. september 2016 til og med fredag den 28. oktober 2016.

Høringssvar kan både være kommentarer, positive tilkendegivelser eller ønsker til rettelser.

Send dit høringssvar til:

plan@aabenraa.dk

eller pr. brev til Kultur, Miljø og Erhverv
Skelbækvej 2, 6200 Aabenraa

FÅ HJÆLP TIL AT GØRE DIN IDE TIL VIRKELIGHED

Vores landdistriktscoach har stor erfaring med frivilligt arbejde, fundraising, organisering mv.

Find ham på aabenraa.dk eller på udviklingsplanens hjemmeside.

HJEMMESIDE FOR UDVIKLINGSPLANEN

Udviklingsplanen for Rødekro har sin egen side på www.aabenraa.dk – søg på "Rødekro"

Her findes blandt andet:

- Den færdige udviklingsplan i PDF
- Informationer om vores landdistriktscoach
- Øvrige relevante links og filer

